

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25 --; za ino-
zemstvo Din 40 -- neobvezno.
Ogiasi po tarifu.
Uredništvo
Ljubljana, Knafova ulica šte. 57.
Telefon šte. 72, ponoči tud'
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištvu: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. - Telefon št. 94.
Iseratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. - Telefon št. 499.
Podružnici: Maribor, Barvaška ulica
št. 1. - Celje, Aleksandrova ulica
št. 1.
Račun pri poštnem čet. z avda: Ljub-
ljana št. 11.343. - Praha čisto 78.126.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 30. avgusta, 1926.

Naš kmet je res zavida in vreden. Slavlja ga in kadijo mu z leve in desne. Na eni strani kriči Radič, da mora vse kmet sam v roke vzeti. On pa je knjigar in kmečko delo mu prav nič ne diši. Vsi njegovi pomočniki so odvetniki in drugi pismonuki. Tudi v Sloveniji je tako. Od Pucija do zadnjega med voditelji nobeden ne zna prijeti za pljug.

Na drugi strani je naša politična duhovščina videla, da s starimi sredstvi vsaj na zunaj več ne gre. Vera, spovednica in posojilnica, to poje sicer še vedno dan in noč, a zadnji čas je izdana parola «kmet in samo kmet». Ne rečemo, da vsi duhovni kmeta zaničujejo, a velika večina s kmetom tako ravna, da je videti, da ga v resnici smatra za manj vredno bitje, ki služi samo za vprego in za molžno kravico. Če se mu v glavi le nekaj drugače zazdi, lop po kmetu. Če možno na kant z njim, če pa to ne gre, mu politični duhoven uniči vsaj rodbinsko slovo. Tako je ljubezen SLS do kmeta.

«Kmečki dan» z leve. «kmečki dan» z desne, vse sama hinavščina, od katere kmet nima ni enega grizljaja. Vse sama demagogija in zabavljanje, iskanje krivcev, kjer jih ni, sejanje sovraštva in podpohovanje slabih strani stanovske prenapetosti. SLS hoče Radiča v «kmetstvu» prekositi. Licitacija se vrši na ves glas. Pri tem pa je med točo besedi in obljub en sam revež, to je slovenski kmet, za katerega vadljajo.

Nam se sploh gabi to monopoliziranje «ljubezni». SLS pravi, da strastno ljubi seljaka, zlasti pa, če treba dati milijone za župnišča, za zvonove. Vsaj je znano, da je davek za takozvane cerkvene potrebe izza prevrata največji kmetški davek. Ta davek gre v stotine milijonov, zavij je v «ljubezen» in hvalisanje, da pa bi ga kdo preveč ne opazil, se zabavlja nad državo kar se da. Drugi, ki ima monopol na kmeta, je radičevščina. Seveda vsi drugi so oduhili, sovražniki kmeta, izrabljalci njegovi. Če pa proizvedujemo, kaj je Radič in kaj je naša SKS storila za tega seljaka, zamaš iščemo le senco več kakor krivave besede.

Zadnji čas je ta tekma demagoške laži dobila še novih šaljivih znakov. Treba je ujeti obrtnika, treba prिवibati delavca. Kako pa sedaj? Rešitev je prav lahka. Beseda ni konj. Se pač vsem nasproti rabi enako hvalisanje in enake prisrge. Te dni bo v modi obrtnik in celo trgovec, dasi si je SLS vzela za nalogo iztrebiti vse slovenske samostojne trgovce. A obrtnik je precej bolj izobražen in vprašuje SLS: 20 poslancev imate, kaj ste za nas storili? V revirjih SLS prepeva o ljubezni do delavca. Isti izrazi, isti stavki, samo mesto «kmet» se v formulir vstavi beseda delavec in če ni drugače, se še kaj dostavi o «žuljih».

Ali ni te hinavščine že več kot dovolj? Ali ni nevredna in zaničevanja vredna. Pameten človek ne more uvideti, kako je mogoče več stanov «najbolj» ljubiti. In tudi ne uvidi zakaj bi kmečki sin, ki je postal rudar, bi naše ljubezni manj vreden, kakor prvorojenec, ki je na posestvu ostal. Zakaj bi bilo delo kovača in mizarja manj spoštovanja vredno, nego delo na polju? Če se že ne more reči, da je vse delo enako, gotovo pa je, da je vsako koristno delo enakovredno našega spoštovanja in vsestranskega uvaževanja. Izigravanje enega stanu proti drugemu je nelep in nazadnjaško.

Vsak stan sme biti ponosen nase in na svoje delo, ne sme pa drugih omalovaževati, ali celo zaničevati. Pametni seljaki dobro čutijo, kako jih hujskanje radičevščine odvajajo od drugih stanov na veliko škodo vseh.

Naš demokratski program ne pozna stanovskega sovraštva. Vsako delo je spoštovano. Potrebno je in eno brez drugega bi obstojati ne moglo. Mi želimo, da se vsak stan strokovno sam organizira, kulturno, politično in pravno pa hočemo, da se vsi deli naroda razvijajo roko v roki v bratski slogi. Odličnimo posebna delavska kulturna društva, ko vendar lahko gredo vsi skupaj: Inteligenca, obrtniki, kmet in delavec. Komur delavec smrdi, ta ni demokrat in čim prej se izgubi iz naše bližine, boljše zanj in za nas. Obrtnik ima svojo zadrgo, svoje strokovno društvo, a v Sokolu, pri ljudski knjižnici, pri olepševalnem društvu in v politični organizaciji je skupaj z drugimi stanov. Časi, ko so razni nezreleži mislili, da je mogoče in da je pametno snovati posebno obrtniško, uradniško ali meščansko stranko, so minuli. Razkosani ne pomenjajo stanov ni skupaj pa mnogo.

To stališče SDS, vzvišeno nad mali-mi oziri, prodira kakor mora zmagovalni resnica. Veselje je gledati kako drug drugega podpira. Tu smo dosegli vodovod, tam novo prometno olajšavo, tu zopet ugodnejše kreditne pogoje, tam se grade zdrava stanovanja, pospešuje tujski promet, vse skupaj pa po vseh močeh izobrazbe in znanja državljanske zavesti in pravne moči. Gospodarska in socialna struktura

Učinkovit radikalski proti ultimatum Radiču

V nedeljo je postavil Radič radikalom ultimatum, v ponedeljek je vsled pretnje s takojšnjo krizo zopet vse preklical...

(Glej tudi poročilo o Radičevih shodih.)

Zagreb, 30. avgusta, n. Danes zjutraj se je na potu iz Beograda v Split pripeljal v Zagreb zunanji minister Ninčić. Iz Beograda je bil obveščen Stjepan Radič, da mu g. Ninčić prinaša važna sporočila g. Uzunovića. G. Radič je pričakoval g. Ninčića na kolodvoru ter je potem vstopil v njegov salonski voz, kjer je ostal poldrugo uro. Kakor se doznava, so radikali odgovorili na Radičev ultimatum s protultimatom ter je g. Ninčić sporočil Radiču z ozirom na njegove nedeljske govore sledeče: G. Radič naj takoj demantira nezaupnico g. Uzunoviću ter prekliče svojo izjavo, da ne gre v Ženevo, doktor bo Nikič v vladi. Nadalje naj pojasni svoje aluzije o monarhiji in državi. Ako tega ne stori, bi bil g. Uzunović prisiljen takoj izvajati konsekvence.

Misija g. Ninčića je imela popoln uspeh, Radič je vse preklical in je obžaloval iznešene žalitve. Minister Ninčić je vzel na sebe, da obvesti kralja o Radičevem preklicu ter sporoči izjavo lojalnosti g. Uzunoviću. Z Radičevim preklicom je smatrali nedeljski incident na že običajen način vsaj začasno za poravnau.

Po razgovoru z Ninčićem je Radič dal v popoldansko «Večer» sledečo izjavo:

Moj razgovor z dr. Ninčićem je trajal približno 2 uri. Dr. Ninčić mi je priob-

čil vrlo važne stvari, toda so vse zaupne, posebno za sedaj. Dr. Ninčića sem prosil, da Nj. Veličanstvu pove, kar sem smatral za absolutno potrebno in on je to najpripravnejše prevzel. Siguren sem, da bo to, kakor vedno, najbolnejše izvršil.

V zaupanju napram predsedniku vlade ni nastala nobena sprememba, temveč je očuvana kontinuiteta. Siguren sem, da bo tako tudi ostalo. Dr. Ninčić mi je dal pojasnila, ki so me popolnoma pomirila in zadovoljila ter grem popolnoma spokojno na svojo službo (dužnost) v Ženevo.

Predsednik vlade je informiran o razgovorih z Ninčićem ter je z njimi popolnoma zadovoljen. Jaz odhajam z doktorjem Krnjevičem v petek v Ženevo.

Politični razgovor z Ninčićem je bil tako vsestranski in tako povoljen za nadaljevanje politike sporazuma, da je odpadla potreba, da zaprosim avdienco pri Nj. Veličanstvu ali da zahtevam sestanek s predsednikom vlade. Vse se razvija normalno, razvoj političnih dogodkov, delo vlade doma, delo naše delegacije v Ženevi in končno delo našne parlamentarne večine bo vso pošteno javnost ne samo pomirilo, temveč jo povsem zadovoljilo.

Minister Ninčić je o doseženem rezultatu obvestil g. Uzunovića ter je nato nadaljeval svojo pot v Split.

Posledice najnovjših Radičevih izpadov

Radikali se čutijo preslabe za takojšen obračun. — Skušajo naj prej odstraniti krizo v lastni stranki. — Vprašanje izločitve N. Pašića. — Značilne konference med radikalskimi prvaki in disidenti NRS.

Beograd, 30. avgusta n. Včerajšnji Radičevi govori, posebno pa njegove lužnje o propasti monarhije in o republik, njegovi napadi na radikalske ministre in njegov ultimatum glede odstranitve dr. Nikiča iz vlade, so v beograjski politični javnosti napravili veliko senzacijo, tembolj, ker take izjave niso bile pričakovane, dasi se od Radiča lahko vse pričakuje. Politični krogi so razpravljali o motivih, ki so pripravili Radiča do tega, da je zopet takor govoril. Naravno je, da je njegov govor napravil najtežji utis v krogih Uzunovićeve skupine, ki smatrajo, da Radič dela paralelo s Pašićevo grupo, da bi čimprej vrgel vlado in da v novi kombinaciji zopet postane minister z nekaterimi člani svoje okolice. Pašičevi prijatelji so zadovoljni z Radičevimi ekstraturo in pravijo, da Uzunovića manjka avtoriteta za predsednika vlade, in da more tako avtoriteto imeti edino Nikola Pašić. Zato se smatra politični položaj za zelo težak, skoro nevdružljiv ter ni izključeno, da bo mesec september prinesel težke dogodke.

Uzunović, ki se je včeraj vrnil iz Jagodine ter je konferiral dolgo z Ninčićem je sprejel samo finančnega ministra dr. Periča, ki je rekel novinarjem, da je min. predsedniku poročal o proračunu. Na vprašanje novinarjev kaj pravi o Radičevih govorih, se je Uzunović izgovarjal, da še ni čital poročil o teh zborovanjih ter dodal: «Jaz sem vam že rekel, da govori ne delajo in ne kvarijo situacije. Kandidatov za Ženevo je mnogo in ako kdo noče iti, ni treba, da gre».

Popoldne je Uzunović konferiral z različnimi radikalskimi veljaki, zvečer pa je poklical k sebi ministra Šibenika, s katerim je razpravljajal nad eno uro. Ko je g. Uzunović odhajal domov, so ga novinarji vnovič prosili za informacije o posledicah Radičevih govorov. Odgovoril je smehljaje: G. Radič je včeraj (s povdorkom) izjavil v svojih govorih, da ne pojde v Ženevo. Ako ne bo hotel iti, bomo pač delegirali drugega, ki bo šel. Ne vem, zakaj sedaj Radič noče iti, ko je prevzel delikatno mislo. Kar se tiče njegovih govorov, je treba počakati uradnih poročil, ker se je že večkrat dogodilo, da novinarji niso točno podali onega, kar je Radič rekel. Na javnih shodih je čestokrat nered in nemir, kar se je godilo tudi na

Radčevih zborovanjih, vsled česar lahko pride do nesporazuma. Kar se dalje tiče Radičeve kritike, je dovolj časa in mesta, da se vlada pozove na odgovornost za vse stvari, kar je sicer bistvo parlamentarizma.

Radčevi najnovjši izpadi so radikalom dokaz, da se z neminovno neizogibnostjo bliža čas obračuna z voditeljem HSS in njegovimi ožimi pristajši. Toda radikali se čutijo danes preslabe, da bi forsirali ta obračun, zato zavlačujejo dogodke s stalnim strahovanjem Radiča, ki se je dosedaj pokazalo še vedno učinkovito. Nobena druga stranka noče prevzeti vloge radičevcev v sedanjih vladi. Radič je pač hudo korajzen na shodih a ko mu zapretijo s posledicami, vse zopet prekliče iz strahu, da bi izletel iz vlade. Zato se smatra, da tudi tokrat ne bo vidnih neposrednih posledic za RR. Pač pa so Radičevi govori pri radikalih utrdili spoznanje, da je nujno in neobhodno razčistiti ter urediti notranje spore v lastni stranki ter se pripraviti na kritične čase, ki prihajajo. Uzunovići pristajajo, da je to mogoče le ako se pašičevci dokopujejo do spoznanja, da je vrnitev N. Pašića na oblast izključena. Veliko pozornost je vzbudil razgovor bivšega radikala Nastasa Petrovića z g. Uzunovičem. Rezultat naravno ni znan, zanimivo pa je, da je Nastasa Petrović po razgovoru z Uzunovičem imel zaupen sestanek s svojimi prijatelji, na katerem je rekel, da je radikalna stranka vsled odsotnosti Pašića in taktike njegovih prijateljev prišla v težko krizo, iz katere jo more rešiti samo to, da se Pašić odstrani od vpliva na politiko radikalne stranke. Dalje se trdi, da je Nastasa Petrović izjavil, da se bo vrnil v radikalno stranko šele potem, ko se v stranki prične razčistiti.

Danes dopoldne je bila v ministrstvu prosvete dolga konferenca med ministrom Trifunovičem, Miloradom Vujičićem in Veljo Vukičevićem, ki pripada klubu Ljube Jovanovića. Ta konferenca je v politični javnosti vzbudila senzacijo. O njej se niso mogle dobiti nikake informacije, čuje se pa, da se je govorilo o potrebnem pregrupiranju radikalne stranke in da se je v glavnem dosegel sporazum posebno v tem pogledu, da se v radikalno stranko vrnejo vsi disidenti, kakor tudi oni, katere je glavni odbor izključil iz stranke.

Ninčić na potu v Ženevo

Odšel se je v nedeljo v Split poročat kralju.

Beograd, 30. avgusta, p. Akoravno se bolgarski odgovor na našo noto že nahaja v rokah naše vlade, tudi danes iz službenih krogov ni dobili nobenih podatkov in nota ni bila objavljena. Včeraj sta minister Ninčić in fin. predsednik Uzunović dolgo razpravljala o stališču vlade napram bolgarskemu odgo-

voru ter se vrši tudi izmena misli z rumunskim in grškim kabinetom. Minister Ninčić se je zvečer odpeljal v Split, da poroča kralju o zunanje-politični situaciji. Iz Splita potuje Ninčić čez Italijo v Ženevo. Trdi se, da se bo spotoma sestal morda z italijanskimi državniki ter posetil še Pariz, da konferira z Briandom. Verjetno je tudi, da obiske Pašića v Monte Carlu.

Strahovit ciklon v Ameriki

Louisiana, 30. avgusta. (brž.) Tu je divjal strahovit ciklon. Vsa letina je uničena. Ob življenje je prišlo 25 oseb, 32 pa jih pogrešajo. Škoda se ceni na pet milijonov dolarjev.

Mexico City, 30. avgusta. (brž.) Velike poplave so pri Laguna uničile velike nasade bombaža in napravile za 4 milijone pezo škodo

Zbližanje Madžarske in Jugoslavije

Na proslavi bitke pri Mohaču je dr. upravnik Horthy naglašal upanje na obnovo prijateljstva med madžarskim in jugoslovenskim narodom.

Budimpešta, 30. avgusta, s. V tukanjšnjih političnih krogih živahno razpravljajo o govoru državnega upravnika pri proslavi obletnice bitke pri Mohaču. Horthy je dejal dobesedno: «Globoka nasprotnost so nas oglede della od dobrega prijatelja, s katerim smo se pred 400 leti borili na jugu Madžarske proti Turkom Verujem in upam, da se kmalu zopet povrne staro prijateljstvo in sporazumljenje med obema narodoma.» Navzoč je bil tudi zastopnik jugoslovenskega poslanstva v Budimpešti.

«Pesti Kurir» pripominja k tem besedam, ki jih splošno smatrajo kot prvi korak k jugoslovenski orientaciji madžarske zunanje politike in ki so jih povsod sprejeli izredno simpatično: «Ta jugoslovenska orientacija bo hkrati ojačila tudi italijansko orientacijo madžarske zunanje politike, ker sta Jugoslavija in Italija v najboljših odnosih, ki jih tuji mi simpatično pozdravljamo.»

Jugoslovensko poslanstvo v Budimpešti je bilo danes ves dan v stalni brzozavni zvezi z Beogradom, kamor je sporočilo besedilo govora državnega upravnika Horthyja že na vse zgodaj. Na češkoslovaškem poslanstvu so dopoldne izjavili dopisniku «Pe-

sti Kurirja», da pomenja govor tržavnega upravnika, ako zraki ne varajo, nas'op novega boljšega obzora. Češkoslovaška pozdravlja madžarsko - jugoslovensko zblizanje, ker je videti v njem začetek srednjeevropske locarske politike. Na rumunskem poslanstvu naglašajo, da bo imel ta korak za posledico zblizanje med Madžarsko in Rumunijo ter Madžarsko in Češkoslovaško. Nikakor pa ne bo jugoslovensko - madžarsko zblizanje neugodno vplivalo na dobro razmerje med Jugoslavijo in Rumunijo in tudi ne bo imelo za posledico kakršnekoli spremembe v Mali antanti.

Beograd, 30. avgusta. p. K Horthyjevim izjavam ob proslavi bitke pri Mohaču, ki jo nekateri madžarski politični krogi tolmačijo, da je Horthy s tem hotel napovedati novo orientacijo, naklonjeno Jugoslaviji, se izražajo beograjski politični krogi: Mogoče. V ostalem pa se je gosp. Horthy v svoji izjavi hudo zmotil. Jugosloveni so vselej bili na strani onih, ki so branili evropsko civilizacijo: v bitki pri Mohaču zoper Turke, v svetovni vojni pa zoper centralne sile. Pač pa so Madžari, ki so se pri Mohaču tolkli s Turki, bili v svetovni vojni njihovi najožji zavezniki.

Spanija nepopustljiva glede Tangerja

Spanija zahteva takojšnji odločitev o njenem sedežu v Svetu Društva narodov. — Spanija je pripravljena popustiti za ceno Tangerja. — Zahteve latinskih držav Amerike. — Poljska pušča.

Zeneva, 30. avgusta, s. Danes je bilo otvorjeno drugo zasedanje odbora za proučevanje reforme sveta Društva narodov. Takoj po otvoritveni seji je zahteval španski delegat Palacios po daljšem govoru v imenu svojega kralja in svoje vlade, da se ima v sedanjem zasedanju študijskega odbora odločiti o zahtevi Spanije po stalnem sedežu v svetu in da se ta stvar ne sme še nadalje zavlačevati. Španski delegat je zahteval, da naj komisija še pred sestankom plenarne seje Društva narodov motivira izključitev Spanije iz sveta.

Francoski pravni strokovnjak Fromageot je navedel vzroke, radi katerih je francoska vlada zahtevala izpremembo določil o nastalih sedežev, ki naj omogoči državam primerno udeležbo v svetu Društva narodov. Komisija za reorganizacijo sveta Društva narodov je pod predsedstvom švicarskega zveznega svetnika Motteja nadaljevala popoldne drugo čitanje načrta lorda Cecilja o volitvi nastalih članov. Italijanski delegat Scialoja in zastopnik Belgije sta naglašala, da je treba francoske predloge glede postopanja pri neposredni volitvi gotovih članov sveta še nekoliko dopolniti. Sistem, ki ga je predlagal francoski izvedenec Fromageot, kaže še nekaj pomanjkljivosti. Na predlog Fromageota in lorda Cecilja je bil nato izvoljen osemčlanski pododbor, ki naj vse kompleks vprašanj podrobno prouči.

V tem pododboru, ki se sestane jutri dopoldne, so člani: Fromageot (Francija),

lord Cecil (Velika Britanija), Scialoja (Italija), dr. Guani (Urugvaj), v. Hoesech (Nemčija), Le Brocquer (Belgija), Sokal (Poljska) in Dieuport (Švedska). Zvezni svetnik Motte se bo kot predsednik glavnega odbora udeleževal tudi posvetovanj pododpora.

Tekom razprave je naglašal dr. Guani (Urugvaj), da je vsled nedavnega uveljavljenja dodatne določbe k členu 4. pakta o Društvu narodov sedaj dana možnost, da se v Cecilov načrt vstavi tudi točka, po kateri se od devetih nastalih sedežev sveta dodelijo trije državam latinske Amerike. Lord Cecil je v svojem odgovoru povdarjal, da je plenum Društva narodov v načelu zadnja instanca v odločitvi te stvari in da dr. Guani ne bi smel svojih želja preveč kategorično formulirati.

Paris, 30. avgusta (brž.) V rangovoru z urednikom «Journala» je izjavil španski zunanji minister Yanguas, da je edina odgovarjajoča kompenzacija za odklonitev stalnega sedeža v svetu Društva narodov združitev Tangerja s špansko omo v Maroku. Ako društvo narodov ne sprejme španske zahteve po Tangerju, se svet ne bi smel čuditi, ako bi Spanija izstopila iz Društva narodov in ustavila svoje udeleževanje v severni Afriki.

Paris, 30. avgusta (brž.) Poljski zunanji minister je potrdil, da se Poljska zaenkrat zadovoljuje s polstalnim sedežem v svetu Društva narodov, da ne izzove težave na zasedanju v Ženevi.

Anglija proti priključitvi Tangerja španskemu Maroku

Anglija proti junktumu med Tangerjem in španskim zastopstvom v Svetu Društva narodov. — Locarske signatarne države proti španskim zahtevam. — Anglija za tangersko razpravo po ženevskem zasedanju.

London, 30. avgusta (brž.) Predno je zbornica pričela razpravljati o premogovni krizi je odgovoril zunanji minister na interpelacijo o tangerskem vprašanju. Minister je izjavil, da je zahtevala Spanija, naj se vključi Tanger v špansko maroško zono, ali pa naj se ji prizna nad mestom Tangerjem administrativni mandat. Angleška vlada je odgovorila, da ne more pristati na prvo zahtevo, da pa je pripravljena pogajati se s francosko in špansko vlado o pogojih, pod katerimi bi vlade, ki niso še odobrile tangerskega statuta, to tudi storile. Tekom pogajanj o teh vprašanjih bo Spaniji omogočeno, da poda o tangerskem vprašanju svoje naziranje v okviru dosedanjih dogovorov in pogodb. Končno je izjavil zunanji minister Chamberlain, da Ženeva ni primerno mesto za razpravljanje o teh političnih vprašanjih in da so tozadevna pogajanja o tangerskem vprašanju med imenovanimi državami izključno preliminarne značaja.

London, 30. avgusta (brž.) Danes bo izroččen v Madridu angleški odgovor na memorandum španske vlade glede tangerskega vprašanja. Angleška vlada je mnenja, da ne gre spravljanje tangersko vprašanje v zvezo s sedanjim zasedanjem Društva narodov ter povdarja, da je angleška vlada v zvezi temu pripravljena, da razpravlja zopet o eventualni reviziji tangerskega statuta.

London, 30. avgusta s. Španski zunanji minister Yanguas je poslal uredništvu «Daily News» brzozavjo, v kateri izjavlja da madriška vlada vztraja pri svojih zahtevah Spanija jamči, da Tanger ne bo nikoli trdnjava ali vojna luka i da bodo druge države na gospodarskem, upravnotehničnem in jurističnem polju enakopravne. Zgodovinski

pomen trenutka je v tem, da se bo morala Spanija umakniti iz Društva narodov in se ne bo mogla udeležiti mandata nad Marokom, ako ji ne garantirajo izpolnitve upravičenih zahtev po Tangerju. Ako bi javno mnenje razumelo, koliko je imela Spanija upravnih in finančnih izdatkov, da je mogla zadostiti svojim obveznostim spriču internacionaliziranega Tangerja, bi podpiralo špansko željo.

Berlin 30. avgusta s. Diplomatski dopisnik «Observerja» piše, da so države, ki so podpisale locarsko pogodbo in obvezane, deliti na to, da Nemčija dobi sedež v Svetu Društva narodov, odločene, da se ne uklonijo nikakemu pritisku Spanije. Izjavljajo, da bi sprožitev tangerskega vprašanja v Ženevi neugodno učinkovalo v drugih državah. To je tudi stališče Velike Britanije in Francije. Po mnenju angleških diplomatov krogov se da o tangerskem problemu razpravljati šele po zaključitvi zasedanja Društva narodov, ki ima v glavnem namen, sprejeti Nemčijo v svojo sredo.

Odbor za izenačenje davkov

Beograd, 30. avgusta. p. Odbor za izenačenje davkov je danes nadaljeval svoje delo. Debate so se največ udeležili posl. dr. Polić, dr. Juraj Demetrović, Sečerov, Milošević in Vojković. Sprejeti so bili člani 70. do 78. Rezervirana pa sta bila čl. 72, ki govori o davčnih stopnjah za dividende, in čl. 76, ki govori o načinu plačila davka na obresti.

Beograd, 30. avgusta. p. Grški poslanik Polihronijades je danes popoldne posetil pomočnika ministra za zunanje stvari Jova Markovića, s katerim je imel daljši razgovor o sklenjenih konvencijah med našo državo in Grčijo.

Strašna klerikalna polomija v Murški Soboti

Nepotrebno vznemirjanje našega ljudstva v Prekmurju z namišljeno priklopitvijo Prekmurja k Hrvatski. — Jelačinov kandidat za Trgovsko zbornico preklical svojo kandidaturu na klerikalni listi.

Murska Sobotica, 29. avgusta. Kakor že znano, se vrši zadnje čase med hrvatskimi in slovenskimi separatisti časopisna polemika o vprašanju, ali so Prekmurci Slovenci ali Hrvatje. Svoje stališče o tem smo že v «Jutru» opetovano izjasnili. Pripomnimo le še, da to vprašanje med ljudstvom v Prekmurju sploh ne obstaja. Klerikalna stranka je napravila slovenski stvari veliko škodo s tem, da je za danes sklicala protestno zborovanje proti namišljeni priklopitvi Prekmurja k Hrvatski in pohrvačenju našega šolstva in uprave. S to prireditvijo so na eni strani brez potrebe vznemirili ljudstvo, na drugi strani pa so škodovali slovensko stvar, ker so jo hoteli izrabiti v svojo strankarsko agitacijo, ki jim pa ni uspela.

Pred približno desetimi dnevi so se pojavili plakati po Prekmurju, ki je z njimi vabil neki pripravljani odbor za danes na protestno zborovanje proti priklopitvi Prekmurja k Hrvatski. Sprva ni nihče vedel, za kaj gre. Kmalu pa se je doznalo, da sklicujejo ta shod klerikalci, ker si ne upajo pod svojo pravo firmo sklicati v Murški Soboti javnega zborovanja. Na shod da pride sam dr. Korošec in drugi klerikalni generali. Med ljudstvom je zavržalo radi takega utihotapljenja klerikalcev v naše mesto. Ostale stranke, posebno mi demokrati, smo opozarjali prireditelje in njihove pokrovitelje na nevarnost, da bo njihov nastop slovenski stvari škodoval. Klerikalci že dolgo niso več upravičeni govoriti v imenu slovenskega sreza in bi morali dobiti pritrdilo ostalih strank, ako se naj doli izjava tukajšnjega ljudstva, v kateremkoli vprašanju. O tem dejstvu so se mogli včeraj in danes prepričati tukajšnji oblastniki, akoravno jim to ni prav ljub temu, da so na vsi moč podpirali klerikalni manever in bili gluhi napram opozorilom, da bo ta prireditvev slovenski stvari med domačini škodovala.

Sinoči se je pripeljal dr. Korošec. Na kolodvoru ga je pričakoval samo njegov tukajšnji štab, ki je z njim vred zasedel avto in se odpeljal v hotel Dobray. Pri klerikalni hranilnici so skušali sestaviti povorko, ki naj bi z godbo in lampijoni manifestirala po soboških ulicah za klerikalno stranko. Manifestacija se je plaavno ponesrečila, ker so manifestirali le naročeni godci iz Hrvatske, štirje lampijoni, nekaj otrok, odraslih pa toliko, da jih ni bilo niti za en osmerostop. Ves čas spreveda so Sobočani vzklikali: Doli Korošec! doli Kleki! Z Dobrayevega okna je govoril dr. Korošec zbranim petim pristašem, prekinjen z vzkliki: «Doli Korošec». Ko je govor končal z klicom «Zivela Slovenija», je pa naročena godba zaigrala «Još Hrvatska ni propadla!» Potem je godba nadaljevala obhod, a ne dolgo. Ko je prišla do katoliške cerkve, so neznan, očitno radičevski demonstranti, s kamenjem razgnali hrvatsko godbo. Mnogoča se je zbrala zopet pred hotelom Dobray in burno demonstrirala proti klerikalcem in Korošcem. Dr. Korošec pa je medtem že sedel na varnem ob gozdu obloženi mizi pri vladnem tajniku dr. Bratini s svojimi generali, dočim so sedeli pri Dobrayu njegovi, očitno slabo razpoloženi naredniki.

Tudi današnja nedelja ni prinesla boljše sreče. Shoda se je udeležilo po

obeh božjih službah, katoliški in evangelizacijski, okoli 700 oseb, med temi dobra polovica naših občanov. Takoj, ko se je pojavil na odru dr. Korošec z ostalimi, se je dvignil vihar proti njemu. Nastalo je prerivanje in pretepanje, ki se je ponavljalo do konca shoda. Govorniki so mogli govoriti samo prvimi vrstami, ki so bile zasedene s klerikalnimi pristaši iz okoliških vasi. Vsi govorniki, Korošec, Kleki, Kulovec, Bedjanič, so bili ponovno prekinjeni z burnimi protiklici. Ako bi nasprotna stranka hotele, bi danes z lahkoto razbile klerikalni shod. Tega ne bi mogli preprečiti niti oni gospodje, ki so, opirajoč se na svojo uradno avtoriteto, z dejanskimi izpadi proti demonstrantom skušali omogočiti klerikalcem shod. Večina poslušalcev je odšla že pred koncem shoda. Resolucije, ki so bile predlagane, ne govore ničesar o kakem zaupanju klerikalni stranki. Prireditelji se očitno niso upali postaviti takega predloga, ker bi bil njihov poraz še bolj očiten. Po shodu se je razvila povorka kakih 300 ljudi z godbo na čelu proti katoliški cerkvi, kjer se je brez navdušenja razšla, kakor je tudi brez navdušenja korakala.

Popoldne je prinesel klerikalcem nov, občuten poraz. Zadnje dneve je raznašal tajnik klerikalne stranke Celec našim obrtnikom in trgovcem vabila, ki z njimi vabita gg. Jelačin in Ogrina in zborovanje za volitve v trgovsko in obrtno zbornico. Ob napovedani uri ni bilo nobenega povabljenca v kinodvorani Dittrich. Tekom naslednje ure je preprosil Celec 25 ljudi, med temi skoro polovico nevolilcev, da so šli na zbor. Sklicatelja sta imela težak položaj. Prisotni so jima krepko izprašali vest in jima očitali, da hočeta imeti samo velik «pisker» pri zbornici, ker sta sestavila in agitirala za klerikalno listo proti nestrankarskim kandidatom, ki so jih postavili trgovski gremiji in obrtne zbornice. Po tem debaklu sta sklicatelja hitro izginila proti Črenšovcem, kamor so že preje zbežali Korošec in njegovi generali, da si skupno pomirijo živce in prestejejo prejete batine. Radovedni smo pri tem na obračun, ki ga bo zahteval Korošec od svojih informatorjev, ki so mu zatrjevali, kako trdna močna in vplivna je klerikalna stranka v soboškem srezu. Radovedni smo pa tudi, kako se bodo zagovarjali njegovi nesposobni uradni in neuradni informatorji.

Edini Jelačinov «uspeh».

Murska Sobotica, 30. avgusta. Nedeljski shod gg. Jelačina in Ogrina v Murški Soboti je imel ta uspeh, da je Jelačin kandidat za volitve v Trgovsko zbornico, g. Jože Gašpar, trgovec v Murški Soboti, preklical kandidaturu na klerikalni listi in se stavil na razpolago nestrankarski stanovski listi, ki so jo sestavili združeni trgovski gremiji. Trgovec Gašpar je že odpisal danes svoj preklcik na tajništvo SLS v Mariboru.

Cela prekmurska občina prestopila v SDS.

Iz Murske Sobotice nam poročajo: O priliki shoda dr. Pivka, dne 15. t. m., je bila v občini Strukovci v Prekmurju ustanovljena kr. org. SDS ter je takrat takoj pristopilo 35 članov. Sedaj šteje ta organizacija že 85 članov. Vsi volilci so namreč prestopili v SDS. Poprej je bila ta občina radičevska trdnjava.

Kdo je kriv Jelačinove sobotne polomije?

V Ljubljani je čez 2400 volilcev v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, v ljubljanski okolici pa čez 1000. Večinoma vse te sta vabila gg. Jelačin in Ogrina na sobotni klerikalni volilni shod, ki sta ga sklicala pod naslovom »veliki manifestacijski shod«, kakor pravita sama v svojih pozivnicah. Poleg volilnih opravilencev pa je tajništvo SLS po svojih agitatorjih razdalo še par tisoč vabil med nevolilce v zbornico in jim zabilo, da naj pripeljejo v veliko unionsko dvorano na manifestacijo »vse«, samo »zagrizenih« samostojnih demokratov ne. Na ta veliki manifestacijski shod, na katerega so pričakovali 4000 ljudi, pa je prišlo največje 250 ljudi, med njimi pa skoraj polovica radovednežev in agitatorjev SLS. «Slovenec» priznava polomijo, četudi piše, da se je shoda udeležilo »do 500 ljudi«. Da ne bo v prihodnjih dneh prepira, ali jih je bilo 200, ali 300, ali »do« 500, lahko »Slovenec« par sto udeležencev tudi podarimo, ker s tem polomija v Unionu ni prav nič manjša.

Bolj zanimivo je sedaj vprašanje, kdo je kriv te polomije? Nedvomno g. Jelačin, ki je dobil z neudeležbo trgovcev krepko zausnico, a tudi g. Ogrina, ki je lahko spoznal, koliko zaleže on pri ljubljanskih in okoliških obrtnikih. Največ krivde na »veliki manifestaciji« pa nosi tajništvo SLS, ki je spjelalo Jelačina na led, da je sklical shod. Obetal je, da bo unionska dvorana še premapljna in da bodo stali shodarji še po Miklošičevi cesti, kajti agitatorji ljubljanske SLS bodo storili svojo dolžnost, četudi so predstavniki levčarsko-proletarskega krila SLS. Prišlo je pa drugače! Klerikalno delavstvo se je upro bitti Jelačinu in Ogrinu za »sta-

fažo« in tako je prišlo »manifestirati« le par sto ljudi. Ljubljana se Jelačinu že dva dni smeja in zbija na njegov račun šale, pa deloma po krivici, ker glavno blamažo je doletela v soboto SLS, ki je pokazala vso svojo slabost in onemoglost. Veliki klerikalni volilni švindeli o »gospodarski fronti« je razkrinkan. Za Jelačinom in za Ogrinom sploh nobene fronte ni. Jelačin predstavlja samega sebe in je v boju s 24 trgovskimi gremiji, pri ostalih treh gremijih pa so na njegovi strani le tč. njihovi predsedniki. Gospodarske fronte torej nima za seboj, sobotni shod pa je dognal, da je tudi politična fronta SLS pri teh volitvah za nič. Poleg SLS so res še drugi sobojevniki g. Jelačina, ki pa so še neprimerno bolj slabih nog kot SLS. Radičevci pri teh volitvah skoraj ne pridejo v poštev, ker je med njimi tako malo obrtnikov in trgovcev, da se o njihovi številčni moči ne izplača govoriti. Še slabjša pa so prsa slovenskih radikalov, ki se kot volilci v zbornico menda lahko prestejejo na prstih že ene roke. V ostalem pa niti radikali med seboj niso enih misli. Dočim Ravnharjevi radikali s svojo tenko piščalko podpirajo konzumarsko akcijo, so radikali izven Ljubljane v ljubljanski oblasti razglasili, da ima pri teh volitvah vsak radikal »proste roke«.

Dogodki zadnjih dveh dni pričajo, da so se sploh začeli za SLS slabjši časi. Za sobotno polomijo v Unionu je prišel v nedeljo poraz dr. Korošca v Murški Soboti, takoj za njim pa tamkaj še katastrofalno fijsko gg. Jelačina in Ogrina, kojih uspeh je bil tako »slabjen«, da je edini kandidat trgovcev, ki so ga bili najprej pridobili za svojo konzumarsko listo v Prekmurju, zna-

znal resnico in odložil to čast ter to sporočil volilnemu odboru trgovskih gremijev.

Nasproti tem klerikalnim polomijadam pa so tako obrtniške kot trgovske stanovske organizacije priredile med volilci po deželi večje število krasno uspelih sestankov, katerih so se udeležili v večjem številu tudi pristaši

drugih strank ter so izjavili in podpisali, da bodo šli v boj samo za stanovsko gospodarsko listo trgovskih in obrtnih organizacij. Povsem mirno se lahko že danes reče, da je SLS s svojo konzumarsko listo bičko že izgubila in da je sijajna zmaga organizirane in zavednega trgovstva in obrtništva izven vsakega dvoma.

Zagrebske informacije o predstoječi akciji Pašičeve skupine

Klerikalci se ponujajo na dve strani.

Zagreb, 30. avgusta. r. Zanimive informacije o širokopotezni akciji Pašičevih pristašev ter o možnosti novih kombinacij prinaša današnji «Morgenblatt», ki v svojem poročilu iz Beograda izvaja: Akoja Pašičeve okolice bolj in bolj vzbujajo pozornost političnih krogov, posebno pa kroge zastopnikov današnjega režima. Dogodki, ki se bodo po Pašičevem povratku razvijali v Beogradu, bodo potrdili istinitost naših informacij o akciji Pašičeve skupine, katera je koncentrirana v radikalnem klubu. Pašičevi prijatelji zanesljivo računajo, da jim bo uspelo v klubu zopet uvesti disciplino. Ako pride do padca Uzunovičeve vlade bo Pašič gotovo imel večino v radikalnem klubu, ako pa se to ne zgodi, bodo pašičevci zaleteli odločno izključevati vse nezadovoljne iz stranke. Pašičeva okolica hoče že se daj za vsak slučaj pritegniti v kombinacijo kako novo skupino ter se bavi z idejo sprave med Radičem in Pribičevićem. Po njenem nazoru bi to znalo nedvomno uspeh s stališča državnega in narodnega edinstva. A obenem so Pašičevi prijatelji za slučaj neuspeha stavili v rezervo še drugo kombinacijo s Koroševco stranko ter so prepričani, da bi nedvomno uspela. Ve se, da se dr. Korošec sam pogaja na dve strani: z zastopniki ožjega opozicijskega bloka v svrhu vstopa v sedanjo Uzunovičovo vlado, ter na drugi strani s Pašičevo skupino. Kakor se trdi bi bila slednja kombinacija dr.

Korošca ljubša. Ko je Pašič bival v Karlovih Varyh, je dr. Korošec prišel tjakaj in je imel s Pašičem dalji sestanek. Baje se tudi poslanec Vesjenjak bavi z isto mislijo in je zato danes zarana dospel v Beograd. V kolikor pa vse te kombinacije, iz katerih regakoli razloga ne bi našle ugodnega terena, so Pašičevi pristaši pripravljani očistiti z energičnimi ukrepi radikalno stranko vseh neodgovornih elementov. Z izključitvijo vseh neljubih radikalnih politikov naj bi se solidna radikalna stranka obdržala v oni obliki, ki jo želijo Pašič in njegovi prijatelji. Ako bi propadle vse kombinacije, bi se radikalna stranka z energično gesto odpravila v opozicijo in tam dokazala, da je vsaka državna uprava brez sodelovanja radikalov nemogoča. Gibanje znotraj radikalne stranke je v toliko karaktristično, ker so se že nekateri radikalni voditelji in člani današnje vlade, ki so do nedavnosti bili Uzunovičevi pristaši, izjavili za Pašiča. Danes se je govorilo v političnih krogih, da se dr. Ninčić na svoji poti v Zenevo poda v Monte Carlo k Pašiču. Dr. Ninčić sam se o tem seveda ni maral izjaviti. Zagotovo se smatra, da bo Pašič takoj po svojem povratku v domovino priredil veliko radikalno zborovanje, na katerem bo kot šef stranke razvil svoj program. Bržčas se bo ta zbor vršil v lilijskih vodah pri Kragujevcu.

Radič grdi svoje zaveznike in postavlja ultimatum

Na nedeljskih shodih v Zagorju je Radič ubral zopet silno ostre strune. «Kamor pridejo radikalni ministri, narod vlade, sicer grozi z prelomom.»

Zagreb, 30. avgusta. Minulo nedeljo je Stepan Radič porabil za agitacijsko pot po Hrvatskem Zagorju ter je govoril v Bobovcu, Klanjcu in Pregradu. Njegovi govori pa so bili tako srditi, kakor še nikoli doslej, odkar so radičevci v vladi. Posebno zaradi dr. Nikiča je Radič spustil ultimatum. Izjavil je, da HSS ne more več sedeti v družbi, v kateri se nahaja dr. Nikič in napovedal, da ne mara v Zenevo, ako se dr. Nikič tekom tega tedna ne odstrani iz vlade.

V Bobovcu se je Radič m. dr. spustil nad Srbe: Pišejo mi iz Vrnjačke Banje v Srbiji, da je tam okrog 7000 gospode na letovišču. Ta gospoda se ne leči, marveč posedava v kavarnah in igralnicah. V enem dnevu zaigrajo vse, kar so si pripravili za lečenje. Tudi kak seljak pride tjakaj s konji, pa v eni noči zaigra vse in mora peš domov. Srbi sicer pravijo kralju «Njegovo Veličanstvo», toda nihče ni zvest kralju, kdor ni zvest narodu. Zato pravim, da je slabo, ker se je gospoda odvadila delati. Naš cilj je, da morajo uradniki delati vsaj tako in toliko, kakor dela narod.

V Klanjcu, kjer je bil napovedan velik zbor, so frankovci priredili Radiču neprijeten sprejem. Čim se je pojavil na tribuni, so začeli padati vzkliki: «Zivela republika! Kaj je z republiko?» In Radič je odvrčal: «Ta posel ste prevzeli vi!» Istočasno so začeli v stolpu zvoniti in so zvonili ves čas Radičevega govora, da je bil Radič ves iz sebe. M. dr. je na tem shodu Radič ljuto napadel Maksimovića, češ: Nedavno smo imeli poplave, v državni proračun je za take nesreče vnešena postavka enega milijona dinarjev, ki je bil izročil ministru policije. A je ta denar razdelil tam, kjer je bil izvoljen... Očitajo nam, da smo hoteli republiko. Da, hoteli smo jo in če bi jo bili ustvarili, bi bilo dobro zbog takih-le (frankovcev), ki so nam vse odnesli v Beograd. Mesto da smo potolkli te magarce, smo se organizirali. Pa če nimamo republike, bo seljaška monarhija, ki je že, ne pa gospostvo popov, fiškalov (advokatov) in trgovcev. (Dol z njimi!) Malo je dobrih popov, fiškala Seljak je samo z mučeništvom lahko prebolel republiko in še vedno mu je ona pri srcu, toda prebolel jo je, da dosežemo iskren sporazum z monarhijo. Ne z monarhijo batin, kopit in Bože Maksimovića, marveč z monarhijo seljaka.

«Prti mora metla, ko bo sporazum popoln in se provedejo svobodne volitve. Ako pa se bodo volitve še enkrat prorajale kakor zadnjič (brez udeležbe Radiča na vladi), tedaj bo ogrožena monarhija in država, a ne narod. Narod ostane, a monarhija in država propadajo. Če bi se mi spopadli s Srbi, bi Italijani prišli do Karlova in Madžari z druge strani, kar klerikalni fratri jedva pričakujejo...»

V Pregradu se je Radič privoščil najpreje ministra prosvete Trifunovića, potem pa Pašiča: Kadar gre za šole, tedaj od 13 milijard proračuna ni ficka. Sedanji minister prosvete Miša Trifunović je za sporazum, toda njega ni nikdar v uradu. On spada med ono gospodo, ki je zvečer v družbi, a zjutraj vprašuje po telefonu: «Kako ste spali, Marija Ivanovna...?» Zato v ministrstvu prosvete vladajo batinaši. Zato mi v tem ministrstvu nimamo državnega podtajnika! «Pašič je pravi carist in če bi se vrnil na vlado, kar pa se ne bo

Pribičević v severni Dalmaciji

Narod se povsod pridružuje SDS.

Split, 30. avgusta. Takoj po povratku z odmora v Franciji je Sv. Pribičević pričel nanovo prirejati zbere. V soboto je govoril v Krupini nad Kninom, kjer se je zborovanja udeležilo nad 4000 ljudi. Razen Sv. Pribičevića je govoril tudi poslanec Grisogona.

V nedeljo popoldne je govoril na shodu v Kistanju. Že 12 km pred Kistanjem ga je sprejela velika množica ljudstva z okrašenimi kmetijskimi vozovi in konjeniki, ob prihodu v Kistanje pa ga je pozdravljalo streljanje iz topičev. Shoda se je udeležilo okoli 5000 ljudi. Oba govornika Sv. Pribičevića in dr. Grisogona so zborovalci navdušeno pozdravljali ter so prirejali burne manifestacije za SDS.

Popoldne je bil shod v Drnišu, kjer je bila doslej radičevska trdnjava. Shod se je vršil na javnem trgu, dočim se je la ni vršilo v istem kraju samo manjše posvetovanje pristašev SDS. V svojem govoru je Sv. Pribičević naglašal, da ostane SDS še nadalje v nepomirljivi opoziciji napram sedanjemu režimu, zlasti pa je kritiziral vladno brezbrilnost za omiljenje gospodarske krize.

Iz Drniša se je odpeljal Pribičević v Tjesejno pri Šibeniku, kjer se je zbrala

ogromna množica. Zanimiv je bil zlasti prizor na morju, kjer je defiliralo pred Pribičevićem 75 okrašenih ladij in ga pozdravljalo. Zborovanja se je udeležilo nad 3500 ljudi. Pribičević je obsodil v svojem govoru sporazum RR kot škodljiv za narod in državo. Vse mesto je bilo okrašeno z zastavami in slovo je bilo prav tako svečano kakor sprijem.

Iz Tjesejna je odpotoval Pribičević v Šibenik, kamor je došel pozno popoldne. V Šibeniku ni bilo napovedano zborovanje, vendar pa se je pred hotelom «Kosovo» zbralo nad 5 tisoč ljudi, ki so živalno zahtevali, naj Pribičević govori. Pribičević se je odzval želji množice ter je imel daljši govor, ki je izzval veliko navdušenje. Zanimivo je, da je na zborovanje prišlo tudi večje število zemljooradnikov. Po zborovanju se je vršil banket, na katerem je govorilo več zastopnikov organizacij SDS. V Šibeniku ostane Svetozar Pribičević par dni, nato pa bo krenil dalje, da govori na shodih, kakor so bili napovedani.

Politične beležke

Neumestno vprašanje?

Naš list je zapisal, kaj bi rekli gospodje okoli «Slovenca», ako bi n. pr. v stanovsko zastopstvo duhovščine postavljali svoje kandidate trgovci in obrtniki. «Slovenec» pravi, da je to vprašanje neumestno, ker v stanovsko zastopstvo trgovcev in obrtnikov duhovniki ne postavljajo svojih kandidatov. Kaj dr. Korošec ni več duhovnik, ali ni morebiti tajnik SLS g. Gabrovšek duhovnik? In tudi tajnik SLS v Mariboru g. Kranjc, ki v posebnih okoliščinah organizira jelačinovsko-klerikalno «fronto» obrtnikov in trgovcev, ni duhovnik?

Davidović proti jadranski železnici na Split

V soboto zvečer se je vršilo v beograjskem hotelu «Londonu» zborovanje Črnogorcev, ki five stalno v Beogradu. Zborovanja sta se udeležila tudi Ljuba Davidović kot črnogorski poslanec in Vasa Ivaničević, radikalni poslanec iz Herzegovine. Zborovalci so protestirali proti zgradbi jadranske železnice, ki bi naj bi vezala zaleđe s Splitom. Ljuba Davidović je v svojem govoru naglašal, da bi jadranska železnica morala imeti svoj izhod na Kotor, v čemer obstoji že zakon iz l. 1922, ki ga je treba sedaj samo izvršiti. Sprejeta je bila v tem smislu resolucija, ki zahteva od vlade, naj v tem vprašanju zavzame v najkrajšem času svoje stališče. Izvoljena je bila tudi posebna delegacija, ki je sporočila min. predsedniku, prometnemu ministru in ostalim merodajnim činiteljem zahteve in želje Črnogorcev.

Fašisti onemogočili mednarodni klerikalni kongres telovadcev v Rimu

Tudi slovenski Orli ne gredo v Rim. Rim, 30. avgusta. K. Kakor piše «Observatore Romano», je moralo cerkveno oblastvo zaradi raznih obžalovanj vrednih dogodkov prepovedati mednarodni telovadni in sportni kongres katoliških zvez, ki bi se imel vršiti v Rimu od 3. do 6. septembra.

Prva tranša bolgarskega beguskega posojila

Zeneva, 30. avgusta. Ker je bolgarska vlada izpolnila pogoje, ki jih je postavil inancačni odbor Društva narodov, je bolgarska Narodna banka prejela te dni od angleške banke kredit 400.000 funtov šterlingov na račun posojila, ki je namenjen za ustanjevanje bolgarskih beguncev. Znano je, da je meseca junija lanskega leta svet Društva narodov odobril načrt za nastanjanje bolgarskih beguncev z ozirom na pričakovano emisijo posojila v skupni vsoti 2.500.000 šterlingov. Ta emisija bi se ne imela izvršiti prej, dokler bi svet Društva narodov v svojem zasedanju septembra meseca letos ne določil sistema kontrole nad uporabo posojila. Kljub temu je svet Društva narodov, da bi zadovoljil gotove nujne potrebe bolgarske vlade, pooblastil pod gotovim pogoji bolgarsko vlado, da sme najeti posojilo v maksimalni vsoti 400.000 funtov šterlingov za begunce. Uporaba tega denarja bo poetavljena pod posebno kontrolo.

Zagrebska policija dolži komuniste sokrivde z defraudantom Mikolijem

Zagreb, 30. avgusta. n. Poročali smo, da je zagrebska policija vršila hišne preiskave pri zagrebskih komunistih. Iz procesa proti defraudantu Mikoliju se je izvedelo, da je Mikoli imel del poverljive vsote izročiti komunistom na Dunaju. Zato je zagrebska policija glede tega poizvedovala, ne daje pa o tem nikakih informacij, trdi se pa, da je Mikoli svojo goljufijo izvršil s pomočjo nekkih komunistov, ki so ga že preje denar ne podpirali. Ko mu je goljufija uspela, se je komunistom zahvalil s tem, da jim je daroval skoro milijon dinarjev za komunistično propagando. Arretirani so bili štirje komunisti, o katerih se trdi, da so sokrivci Mikolijevi, dočim je en sokrivce pobegnil v inozemstvo. Zagrebska policija se nadeja, da bodo inozemske oblasti tega komuniste izročile našim oblastvom, ker ne gre za politični delikt, temveč za nevreden zločin.

Rekord Mis Ederle potolčen za dve uri

London, 30. avgusta (brž). Danes je bil dosežen v preplavanju Rokavskega preliva (Canale la Manche) nov rekord. Nemški tekmovalac Hans Vierkoetter je preplaval Rokavski preliv od rtiča Grimses do Dovra v 12 urah in 35 minutah. S tem je bil potolčen rekord Američanke Mis Ederle za oeli dve uri. Vierkoetter je startal danes ob 2. zjutraj v Calaisu in je okrog 3. popoldne stopil v Dovra na suho.

Naši kraji in ljudje

Dvajsetletnica prve jugoslovenske učiteljske konference

Početki današnjega Udruženja jugoslovenskega učiteljstva segajo daleč nazaj v predvojno dobo. Tesni osebni stiki, ki jih je vzdrževalo jugoslovensko učiteljstvo že takrat, so privedli do prve jugoslovenske učiteljske konference, ki se je vršila dne 20. avgusta 1906. v Beogradu in je imela namen, da ustanovi učiteljsko združenje. Da je prišlo do tega prvega javnega izraza nacionalne in stanovske solidarnosti, imajo izmed slovenskega učiteljstva največji zaslug takratni voditelji slovenske učiteljske »Zaveze«: gg. Luka Jelenc, Engelbert Gangl, Ivan Segar in Janko Toman. Poleg naštetih sta bili navzoči tudi učiteljici gđc. Ana Tomčeva in Pavla Lapajnetova. Došli so zastopniki hrvaškega učiteljskega »Saveza« in »Hrvaškega pedagoško-književnega zbora« iz Zagreba: Tomislav Ivkancec, Davorin Trstenjak, Milan Pejnovič in Janko Leskovar. V imenu češkega učiteljstva je prišel g. M. Hajny iz Morave, bolgarsko učiteljstvo je zastopal g. Grančarov iz Plovdiva. Prihitelo pa je nebroj učiteljstva iz takratne kraljevine Srbije, Črne gore, Bosne in Hercegovine, iz Srema in Vojvodine. Vsega učiteljstva je bilo takrat v Beogradu okrog 2000. Velike so bile šikane, ki jih je moralo prestopiti zunanje učiteljstvo iz Avstro-Ogrske ob prestopu meje v Zemun. Več učiteljstva, predvsem srbskega iz južne Ogrske, je obmejna oblast zavrnila in mu zabranila nadaljnje potovanje.

Nepopisno je bilo navdušenje, zlasti ob sprejemu učiteljstva iz Avstro-Ogrske in velika gostoljubnost, ki so je bili deležni zunanji gosti. Hrvatsko in slovensko učiteljstvo, ki je prispelo dne 17. avgusta v Beograd, sta pozdravila Mihajlo Stanojevič in Jovo P. Jovanović. Dne 18. in 19. avgusta se je vršil prvi kongres srbskega učiteljstva, ki je praznovalo 25 letnico delovanja svojega združenja. Udeležili so se ga tudi hrvaški in slovenski gosti, ki so bili pri tej priložnosti predstavljeni takratnemu prosvetnemu ministru Nikolčiću. V imenu Slovencev je pozdravil g. Luka Jelenc »svobodne brate svobodne kraljevine srbske«. Pri polaganju vencev pred spomenik srbskega učiteljskega dobrotnika Jovana Gavrilovića na Kalimegdanu je govoril imenom slovenskega učiteljstva g. Gangl.

Po končanem srbskem učiteljskem kongresu je otvoril dne 20. avgusta 1906. v dvorani pri Kolarcu g. Luka Jelenc prvo konferenco za snovanje jugoslovenske učiteljske zveze. Poročevalac je bil g. Segar, ki je obenem utemeljeval postavljeno resolucijo, s katero se je izreklo srbsko, hrvaško, slovensko in bolgarsko učiteljstvo za ustanovitev enotne jugoslovenske učiteljske zveze. Do takega združenja takrat ni prišlo, kajti protislovenska in protisrbska avstro-ogrška vlada samobesni umevno takih pravil ni hotela potrditi, nasprotno pa je udeležnike te prve konference jugoslovenskega učiteljstva neumljeno preganjala, predvsem takratnega voditelja naprednega slovenskega učiteljstva, g. Luka Jelenc, ki je moral ob izbruhu svetovne vojne občutiti vso težo brutalne roke avstrijske policije in državne oblasti.

Vendar pa seme, takrat zasejano, ni padlo na kamenita tla. Osebni stiki med srbskim, hrvaškim in slovenskim učiteljstvom niso ponehali, temveč so se, četudi ni bilo mogoče v obliki javnega, legalno priznanega Udruženja, krepko vzdrževali naprej. Te vezi so pripomogle, da je bilo baš jugoslovensko učiteljstvo prvi stan v državi, ki si je po prevratu osnoval svojo organizacijo na temelju državnega in narodnega edinstva in katerega idejni početki segajo dvajset let nazaj.

Pred zaključkom kopalne sezone

Več tatvin na Savi. — Junaški čin 18-letne mladenke.

Zadnje avgustovo nedeljo so marljivo izrabili za kopanje vsi vneti kopalci in kopalke. Naravno, da je bil velik naval na vsa prosta kopaljšča. Zivahn in pestro življenje je valovalo po vseh priljubljenih kopaljščih, tako na Pasjem brodu, Kozeljici, na Ljubljanski, Savi, v Malem grabnu in drugod. Lepo je bilo na Bokavcih pri jezu, kjer je voda zelo topla, mirna in globoka, da lahko skakalci izvajajo svoje saltomortale.

Goste karavane so se popoldne pomikale na bregove kristalno čiste Save. Največja karavana se je pomikala od Sv. Križa proti Tomačevemu. Tam na bregu pri Tomačevem je bil izredno živahn val kopalcev, ki so igrali na več krajih nogomet in hazeno, razne proste igre, metali kamenje in balinca. Za vrbrami pa je imel mnogo opravka mali Amor. Streljal je puščice na vse strani in zlasti zadel vitkonogoz Rozičko, ki je imela kar štiri kavalirje za vrbrami. Kopalna sezona na Savi se bliža svojemu koncu. Popoldne tja do 16. je še praval toplo, toda pozneje postane že hladno. Kopalci, ki so bili dalje časa v osvežujočih valovih Save, so se potem na prostem tresli kot šiba na vodi.

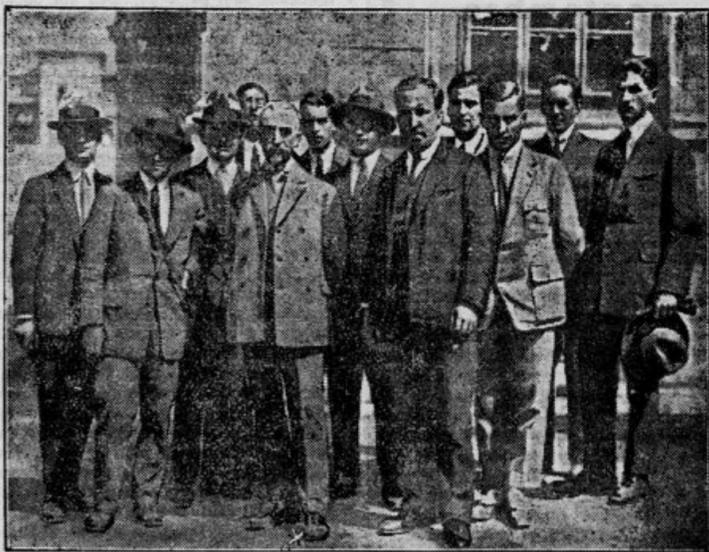
Proti koncu sezone se pojavljajo na Savi tudi množični slučajji tatvine. Tatovi se žurijo! Večina kopalcev polaga svojo obleko daleč za grmovje in to je ugodna

prilika za uzmoviče. V nedeljo je bilo več slučajev tatvine. Za nekatere kopalce so nastali proti večeru prav neprijetni in mučni trenotki. Nekemu čevljarškemu mojstru iz Šiške so uzmoviči odnesli črno, novo obleko, listnico s 400 Din gotovine in čevlje. Pustili so mu samo palico! Nag je moral nadaljevati pot proti domu. Okradli so tudi njegovega pomočnika, kateremu so vzeli 200 Din. Tudi neko gospodično, ki se je v bližini obeh kopalca, so olajšali. Vzeli so ji čevlje. Neznani uzmovič je okradel ključavničarja Franca Pezdiča, stanujočega na Sv. Petra cesti, ki se je kopal na Tomačevem, kjer je bilo ob bregu nad 2000 kopalcev. Odnese mu je 108 Din iz hladnega žepa in 35 Din vredne naramnice.

Neki nagajiv mladenič pa bi jo bil na Tomačevem kmalu pošteno izkupil. Prešerno se je vsedel na vozček nekega sladoleparja-muslimana ter mu voz nekoliko poskodoval. Muslimana je to razkačilo in jo je z nožem v rokah ubral za mladeničem, ki je začel tekmo v tekanju. Pričela se je pravcava tekma na življenje in smrt. Poseči so morali drugi kopalci vmes, ki so preprečili eventualni spopad, pri katerem bi mladenič gotovo odnesel krvave sledove. Sladolepar se je pozneje pritoževal, da mu je mladenič odnesel 100 Din. V resnici pa

so k sladoleparju skočili mnogi kopalci ter se začeli zalagati s sladoledom. Mogoče je, da je kak dolgotrajnejši izrabil priliko ter segel z roko v predal in odnesel denar. Kdo ve?

Koncu se bližajoča kopalna sezona bi v nedeljo skoraj zahtevala človeško žrtve. Na Ljubljani, na mestu »Pod Lipco«, so se popoldne kopalci moški, med njimi tudi šofer poštne direkcije Vinko Zupančič. Trije njegovi tovariši so plavali proti mestnemu kopaljšču; tudi on jim je sledil, toda je zaostal, ne da bi to tovariši opazili. Po Ljubljani sta se takrat vozili sestri Medi in Berta Starin, hčerki davčnega uradnika. Mlajša sestra Berta je takoj zapazila, kako se Vinko Zupančič potaplja in izginja pod vodo. Opozorila je starejšo in ta je brez vsakega pomislanja skočila za Zupančičem ga krepko prijel in začela plavati z njim naravnost proti bregu. Premagati je morala veliko ovir. Sama ga na suho ni mogla spraviti, ker je bila tam voda globoka in breg strm. Prihiteli so tovariši in Zupančiča spravili na suho. Bil pa je že skrajni čas, kajti Zupančič je postal že popolnoma nezavesten in so ga morali potom umetnega dihanja spraviti k življenju. Junaška, 18letna gospodična Medi Starinova, je žela od vseh navzočih splošno priznanje in pohvalo.

Francoski inženjerji-montanisti pod vodstvom prof. Henryja Chabota (X) v Ljubljani.

Beesdilo k sliki med »Ljubljanskimi vestimi«.

Komarjeva nedelja v Šiški

V znamenju nesreč in pretepev. — Uspela gasilska veselica. — Zahrbten napad.

V Šiški imajo za svojega cerkvenega patrona sv. Jermeja in Jernejevo nedeljo nazivajo Ljubljanci kratko »komarjevo nedeljo«, v Mostah imajo baje »grilovo« nedeljo, a v Trnovem »karpovo«. Toda nobena teh nedelj ni med solidnimi ljubljanskimi meščani tako popularna in vabljiva, kakor komarjeva v Šiški. Ponošna Šiška, zvesta svojim lepim navadam in tradicijam, na svoj način proslavlja komarjevo nedeljo. Gostijo se na to nedeljo po vseh hišah, zajemajo z veliko žlico, poleg tega pa se ves dan Šiškarji vsele in naravno prav marljivo zalivajo svoja grla s sladko kapljico. Svojega patrona so Šiškarji dopolnje častili s peto mašo ob grmenju topičev. Grmelno pa je res tako, kakor na fronti. Tam na razgledni planoti v Kozlerjevi dolnici nad cerkvijo pod Šišenskim vrhom so mladi fantje in mošje nabijali topiče in ves čas maše marljivo streljali. Navadno se pri tem zgodijo vselej kakšne nesreče. Tudi tu ni bila izključena. Pri zažigalnju topiča je nastala eksplozija in se je topič razletel. Pri tem so bili težko poškodovani 33letni ključavničar Alojzij Kopriva e c, ki je težko ranjen v desno roko; istočasno v desno roko je bil ranjen 28letni ključavničar France Jerina, a 40letni ključavničar Anton Hojnik v obe roki in na glavi. Vse tri so z rešilnim vozom prepeljali v ljubljansko splošno bolnico.

Popoldne so Šiškarji rajali in zato so bile gostilne ponekod nabito polne raznega občinstva. V velikem številu so posetili veselice še Šiškarje ljubljanski meščani. Bilo je vse popoldne in zlasti po noči pravcavo razposajeno vrvenje po glavni Gosposvetski cesti. Cele karavane in skupine veseljakov so korakale ponoči med prepevanji in vriskanjem po cestah. Nekateri razgrajali so seveda izvalili tudi pretepe in izgrede. Ponoči je bilo na mnogih mestih opažati gugačoče se šloveške postave. Izredno mnogo ljudi je bilo skrivnostno sladko ginjenih.

Gasilno društvo v Šiški je častilo komarjevo nedeljo z veliko veselico pri Štepcu. Veselica je trajala do zgodnjih lutanjih ur in je potekla brez vsakega incidenta, dostojno, kakor se spodobi idealnemu in požrtvovalnemu gasilskemu poklicu. Velikanski naval občinstva pa je bil na staroslavno gostilno pri Anžoku, kjer toči podjetni Lasan svojo dalmatinsko kapljico. Kar v brenthah so morali nositi vino iz velike kleti tako, da bi kmalu pozno v noč morali vzklikniti z devico Marijo: »Svin, vina nimajo!«

Po cestah je bilo nekaj pretepev, kajti razgrajali in pretepači morajo na ta način slaviti komarjevo nedeljo. Izvršen pa je bil tudi nestramen zahrbten napad. Književnik Stanko Feldstein se je z gasilске veselice okoli pol ene zjutraj mirno vračal proti Ljubljani. V neposredni bližini Štepljeve gostilne je k njemu pristopil brivski pomočnik Cigler, zaposlen pri brivcu Kršinu v Koptarjevi ulici. Cigler mu je izrazil že-

lo, da bi rad z njim med štirimi očmi govoril. Gospod Feldstein je odvrnil: »Lahko! Cigler se je nato odstranil. Pri Anžokovi gostilni pa se je Feldsteinu od zadaj za hrbtom približal neki človek ter ga neumljeno usekal s palico po glavi. Stražnik je g. Feldsteina, ki je precej krvavel, odpeljal na stražnico, kjer so mu rano izprali. Neznanelec je odkuril in domnevalo, da je napad izvršil omenjeni brivski pomočnik, kajti med obema obstoje stari računi. Nadstražnik Lupinc je nato poškodovanega g. Feldsteina spremljal celo do pivovarne »Union«, nakar je sam nadaljeval pot proti Ljubljani. Na glavnem kolodvoru mu je postalo naenkrat slabo in se je zgrudil na tla. Z rešilnim vozom so ga spravili v splošno bolnico, kjer so mu rano obvezali. Komarjevo nedeljo so na vesel način praznovali tudi razni Janezi Občlavljeni. Eni pri vinu, drugi na tleh in potovanjih, tretji »suho«.

Tragična smrt poročnika Levovnika

Ljubljana, 30. avgusta

Administrativni poročnik Jurij Levovnik se je pred približno enim mesecem poročil s pošto uradnico gospodično Jakobino Kolbetovo, hčerko vpokojenega poštarja v Litiji. Stanoval je na Mestnem trgu. Njegove premoženjske razmere so precej ugodne. Njegova soproga gospa Jakobina ima v Št. Vidu tute, posestnico Mura. Mladi zakonški par je v nedeljo sklenil, da popoldne poseti tute.

Komandant vozaškega eskadrona, kapetan Stojelović je poročniku Levovniku posodil svojo kočijo, da se je odpeljal v Št. Vid k ženi tute. Odpeljala sta se oba. Na kozlu je kočiral redov Horvat. Na cesti med Št. Vidom in Vižmarji se je konj pri povratku v Ljubljano nenadoma splašil. Spustil se je v divji beg in je končno prevrnil kočijo. Poročnik Levovnik, ki je bil srednje postave, a precej obilen, je padel tako nesrečno na tla, da si je nalomil tiličnik, njegova soproga Jakobina je dobila le znatne poškodbe. Imel pa je Levovnik težke poškodbe še po glavi in drugod. Prepeljali so ga z zasebnim avtom v garnizijsko bolnico, kjer je med operacijo podlegel težkim poškodbam. Soproga Jakobina je ostala v domači oskrbi. Kočija je ostal nepoškodovan.

Pokojniki je bil v najlepši moški dobi, star okoli 35 let. Bil je zlata duša, odločen in dosleden borec za napredno idejo in za narodno edinstvo že med svetovno vojno. Kjerkoli je bil, je našim ljudem vedno pomagal. Bil je računski podčastnik pri 87. pešpolku v Celju, kjer je vodil rekonvalescentni oddelek. Če je mogel, je poskrbel, da slovenski možje niso šli ena za drugim v fronto in je gledal, da je cvrval delovanje gotovih avstrijskih elementov. Pokojnik je bil splošno priljubljen med Celjani in ravno tako v Ljubljani.

Darujte za dijaške kuhinje

Samo še danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. ur!
Največji smeh kar ga more film nuditi je zbudil v nedeljo in včeraj ponedeljek v razprodanem gledališču

BISCOT „PONAREJEVALEC FRANKOV“

Grandiozna senzacija ponarejevalec denarja. V glavni vlogi največji evropski komik Biscot Druga senzacija je najnovejša Pariška revija nage lepote. Mladini prepovedano.

„KINO LJUBLJANSKI DVOR“ — Telefon 730.
Najmodernejša kino gledališče Jugos. avije.

Tri težke avtomobilске nesreče

Nesreča pri Lukovici. — Na Viču avtomobil povozil dva otroka; eden mrtev, eden težko ranjen. Nesreča pri Trziču.

V še ne 24 urah so se pripetile kar tri težke avtomobilске nesreče. V nedeljo 29. t. m. se je vozil ljubljanski sportnik J. z gospodično Ivanka N., 26letno uradnico OUZD v Ljubljani, po cesti Ljubljana-Lukovica. Okoli 13.30 je privozil do Lukovice. Neposredno pred Lukovico je naenkrat počila pnevmatika. Avtomobil se je prevrnil na travnik in oba, ki sta sedela spredaj pri volanu, sta prišla pod avtomobil. Bila sta takoj nezavestna. Za njima so kmalu privozili prvi motociklisti, ki so se udeležili tekmovalne dirke, prirejene od motociklističnega kluba »Slovenija« na progi Ljubljana - Novo mesto - Brežice - Celje - Trojana - Ljubljana v razdalji 225 km. Sportnik J. je dobil le lahke kontuzije, dočim je dobila gospodična Ivanka N. poškodbo na levi nogi. V gostilni Slapnik so nudili obema prvo pomoč. Gospico so pozneje prepeljali z rešilnim avtom Ljubljanske postaje v splošno bolnico v Ljubljani. Sreča je bila, da se je avtomobil tako prevrnil, da nista priletela na kak kamen ali v jarek, kajti v tem slučaju bi gotovo bil kak smrten slučaj.

Včeraj dopoldne sta bila dva slučajja avtomobilskih nesreč. Na Viču težak in smrten, pri Trziču lažji.

Po Tržaški cesti je včeraj privozil na Vič iz Brezovice avtomobil posestnika in tovarnarja Ivana Kopača iz Zirov. Ob 10.40 je prispel ravno na mesto pri policijski varnostni stražnici, kjer je cesta okoli 8 m široka. Tovarnar Kopač je vozil pravilno po desni strani. Pred avtomobilom se je nahajal kmetaki voz. Kopač je hotel po levi strani prehiteti voznika. Isti trenotek sta vozila od Ljubljane proti Vrhniki neki drug avtomobil in neki voznik. Na ta način je bila cesta popolnoma zasedena. Tovarnar je zavozil, prehitel voznika, zopet na desno. Nastal je usodepolni trenotek. Takrat je namreč preko ceste tekla v bližnjo pekarno pri stražnici sedemletna učenka Marica Kržman, čevljarjeva hčerka, ki je vodila seboj za roko dveletnega tapetnikovega sina Ivana Sajeta. Kopač ni mogel naglo avtomobil ustaviti. Avto je oba padel in povozil. Poleg Kopača sta bila v avtomobilu še dva patra frančiškana. Nastal je zelo tragičen

trenotek. Desno kolo je šlo Mari Kržman čez glavo in ji zdrobilo lobanjo tako silno, da so se pokazali možgani in je obležala deklica takoj mrtva. Deček Ivan Sajet je prišel tudi pod kolo in je bil težko poškodovan na glavi in levi roki. Nesrečo je takoj zapazil tam službojoči stražnik, ki je dal Kopaču znamenje, naj ustavi. Težko ranjenega Ivančeka Sajeta so naložili na avtomobil ter ga odpeljali v splošno bolnico, kjer so mu nudili prvo zdravniško pomoč. Popoldne so ga röntgenizirali, da ugotovijo, kakšne so poškodbe na roki in glavi. Sajetovo stanje je sicer opasno, toda je upanje, da okreva in ostane pri življenju. Truplo nesrečne deklice so prepeljali v mrtvašnico na Viču. Nesreča je vzbudila na Viču in v Ljubljani splošno sočutje s prizadeto rodino.

Kopačev avtomobil je sploh avtomobil nesreč. Letos 25. aprila je vozil od poroke v Ljubljani proti Vrhniki novoporočeni par. V njem so bili 26letni mizarški pomočnik Filip Kopač, njegova nevesta, njegov brat Ivan Kopač in njegova sestrična Marija Kopač. Pri Logu nad Brezovico se je avtomobil prevrnil. Zenin Filip Kopač je dobil pri tem smrtonesne poškodbe in je med vožnjo v ljubljansko bolnico umrl, dočim sta dobila Ivan Kopač in Marija Kopač težje telesne poškodbe, a soferju in nevesti se ni ničesar zgodilo.

O tragični smrti svoje hčerke je bila njena mati, delavka v tobačni tovarni takoj obveščena ter je delo zapustila. Vsa obupana in plakajoča je pohitela na kraj nesreče.

Šofer avtomobilskega podjetja Stele, Anton Rogelj, je včeraj dopoldne peljal iz Ljubljane v Trzič dva potnika, zastopnika avstrijskih tvrdk z usnatimi izdelki. V avtomobilu je bil v ljubljanskih trgovskih krogih dobro vpeljan potnik H. Pollak iz Gradca. Pri kilometru 38. v bližini Trziča je naenkrat počila pnevmatika in avtomobil se je prevrnil v obe strani. Avto potnika in šofer so dobili k sreči le lahke poškodbe in praske. Močno pa je bil poškodovan avtomobil. Nesreča so je dogodila okoli 10. dopoldne.

Velik požar v Duplicah pri Grosupljem

V soboto ob 8. dopoldne je nastal v Duplicah, občina Grosuplje, požar, ki je uničil vso vas. Ogenj so povzročile saje, ki so se vzele v nekem dimniku. Utrinki so padali na slamnato streho in radi neugodnega vetra je bila hipoma vsa vas v plamenu. Tako je pogorelo dvema posestnikoma popolnoma vse posestvo, vsa živila in krma, da ne veta, kako naj si v obupnem položaju pomagata. Dvema posestnikoma sta ostala samo kozolca, petemu je pogorelo gospodarsko poslopje in mu je ostala samo stanovanjska hiša. Kaj je pravzaprav vzrok tej strašni nesreči, je težko reči. Ljudje govore, da že več let ni bilo nobenega dimnikarja v vas. Posestniki so bili zavarovani za naravnost smešne vsote: eden za 100, drugi za 600, eden za 1000 in eden za 1750 Din, škoda pa znaša nad 600 tisoč dinarjev. Na pomoč so prihletela gasilska društva iz Grosuplje, Velike Loke, Višnje gore, Zalne, Lipoglave, Gatine, Smarja, Št. Jurja, Police in Mlačeve. Gašenje je bilo zelo otežkočeno, ker v vsej vasi ni nobene vode, v rezervi pa je čisto majhen studenec. Gasilci so si morali pomagati zato na ta način, da so dobili vodo iz precej oddaljenega močvirnatnega bajarja. Posebno se je odlikovala motorna brigadna višnjegorskega gasilnega društva, ki je dobavljala v precejšnji razdalji trem brigadnam zadostno množico vode, da so mogli gasilci gasiti.

K poneverbam na mariborski kolodvorski pošti

V nedeljo smo poročali, da je bila na mariborski kolodvorski pošti izvršena velika poneverba. Poneverjenih je bilo v celnem preko 125.684 Din.

Do aretacije poštnega sluga Soštara M. je prišlo vsled tega, ker je policija dooznala, da ima omenjeni Soštar na svojem stanovanju v kovčku večjo vsoto denarja in da že dalje časa popliva. Pri zasliševanju je Soštar priznal svoje delanje in tudi rekel, da je poprej služil v Beljaku in Mosburgu, kjer je nekoč poneveril 90.000 avstrijskih kron. Radi te poneverbe je bil suspendiran od službe in obsojen od državnega pravdnika v Celovcu na tri mesece ječe, ki jih je imel poljubno odsedeti. Soštar pa kazni ni odsedel, temveč je pobegnil čez mejo in prišel v Maribor. Podal se je v Ljubljano na pošto direkcijo, kjer je izjavil, da je politično preganjan od avstrijskih oblasti ter zaprosil za nameščenje. Bil je nato nastavljen pri mariborski kolodvorski pošti.

Do denarja je prišel na prav premeten način. Vsaka pošiljka, ki pride iz inozemstva, se mora v navzočnosti uradnika pečatiti in dati v vrečo. Dne 21. t. m. je prispela od češkega Bankverelna večja de-

narna pošiljka, naslovljena na zagrebško Narodno banko. Kakor vse druge, je bila tudi ta pregledana v navzočnosti neke uradnice. Pri tem pa je Soštar donarno vrečo hitro vrzel pod sukno in vtaknil v vrečo nekaj drugega. Vreča je bila zapečatena in odposlana naprej. Kmalu nato pa se je zagrebška banka pritožila, da ni sprejela pošiljke. Odrejena je bila preiskava, ki pa ni imela nikakega uspeha. Soštar je po izjavi denar poneseel domov, kjer je žele videti, kako veliko vsoto je poneveril. Vendar pa denarja ni preštel. Tudi ne ve, koliko ga je porabil. Pri preiskavi pa se je doznalo, da je porabil v celnem 14.471 Din.

Včeraj je prispel v Maribor tudi poštni komisar iz Ljubljane, ki vodi vso preiskavo. Ko bo ta končana, bo Soštar predan državnemu pravdniku.

„Umirajoči narod“
RICHARD DIX pride v kino
Najmodernejša kino gledališče Jugoslavije.

Poneverbe pri mariborski tvrdki bencina „Mara“ v Mariboru

Maribor, 30. avgusta

Pred nedavnim časom je prišla mariborska carinarica na sled velikim malinacijam pri tvrdki »Mara« na Miklošičevi ulici. Dognala je namreč, da dobavlja omenjena tvrdka bencin v velikih količinah, carine prosto, ki ga potem uporablja v druge svrhe. Po zakonu za Trgovsko in obrtno zbornico je namreč dovoljen carine prost uvoz bencina le za poljedelske in slične svrhe. Radi nepravilnega in protizakonitega uporabljanja dobavljene bencina je uvedla mariborska carinarica pred meseci preiskavo, kjer je prišlo na dan, da je tvrdka ogoljufala državo za več milijonov dinarjev. Pred sodiščem je bila »Mara« kaznovana na velikanske vsote odškodnine. Ker pa je bilo pri tem prizadetih nad sto raznih tvrdk, so te predale državnemu pravdniku vso zadevo in sicer iz razloga, da se kaznujejo predvsem krivci, torej nastavljeni tvrdke »Mara«. Državno pravdnikstvo je uvedlo strogo preiskavo in na podlagi te odredilo aretacijo ing (?) Bremea ter nekega prokurista in onega slugo tvrdke »Mara«. Policija je slednja dva takoj aretirala, ing. Bremea pa ni bilo v Mariboru. Policija je dooznala, da se je odpeljal v Ljubljano in takoj poslal za njim detektive, ki pa Bremea niso več našli v Ljubljani. Kakor se je doznalo, je Bremea odpotoval na Jesenice, vsled česar se domneva, da je pobegnil v Avstrijo.

Domače vesti

*** Kralj in kraljica v Dalmaciji.** V nedeljo popoldne sta kralj in kraljica v spremstvu princa Pavla in princezine Otge zapustila Bled ter se s posebnim vlakom preko Zagreba odpravila v Dalmacijo obiskat malega prestolonaslednika Petra v Kaštelu Kambovcu pri Splitu. Včeraj jutraj je kraljevska rodina dospela v Kaštel Kambovcu. Kralj je še dopoldne posejil Split. Službeni sprejem se ne vršijo. Čez par dni se kralj in kraljica vrneta na Bled, kjer ostaneta verjetno še najmanj do srede septembra. Začetkom septembra pride na Bled v goste rumunski kralj Ferdinand in se bodo pri tej priliki vršili veliki lovi.

*** Iz diplomatske službe.** S kraljevim ukazom je Branko Lazarevič, imenovan za našega poslanika v Pragi, Ljuba Nešič pa je premeščen v Varšavo. Dragotin Kasidolac za svetnika našega poslanstva v Sofiji.

*** Čudna ataka na notranjega ministra.** V soboto zvečer je notranji minister Boža Maksimović prispel s svojo obitelji in poslanecem Leovcem v Valjevo, kjer se je nastanil v »Grandhotelu«. Do polnoči je prejemal svoje prijatelje; ko pa se je nato odpravil v svojo sobo, je administrativni pomočnik Rajko Stepanović po daljšem prerivanju s portirjem vdril v Maksimovičovo sobo in kričal: »Ali ste Vi tisti notranji minister, ki je beograjsko občno prepustil Davidovičevcem G. Maksimović je bil izprva presenečen, nato pa je v ostrom tonu zakričal: »Kdo ste vi?« Hotelsoke osebe je medtem že popadalo vpadalca ter ga spravilo v roke policije.

*** Nov učni načrt za meščanske šole.** Komisija, ki je imela izdelati nov učni načrt za vse meščanske šole v državi, je končala svoje delo. Novi učni načrt stopi na začetku meseca septembra v veljavo.

*** Redukcija železniških vlakov.** Na konferenci, ki se je dne 28. vršila pri generalni direkciji državnih železnic v Beogradu, je bilo sklenjeno, da se v svrhu varčevanja pri vseh oblastnih direkcijah naših državnih železnic ukinejo nekateri neizrabljeni vlaki za osebni promet. Odpravilo se tudi nekateri šolski vlaki.

*** Večje število postelj se rabi za posetnike kongresa pravnikov iz naše države,** ki se bo vršil v Ljubljani od 8. do 11. septembra. Vsi, ki bi za teden dni lahko odstopili proti odškodnini kako postelje, oziroma divan, naj to javijo najpozneje do 3. septembra v mestnem ekspeditu (Mestni trg 27-III) od 8. do 2. popoldne.

*** Eskadra šolske skupine vojne mornarice na Korčuli.** Dne 26. t. m. je prispela na Korčulo grupa mimonoscev, na katerih so ukranci golenci brodarске podoficirske šole. Sedaj imajo glavno eskadro pod vodstvom admirala Dragutina Price, ki je ukranc na admiralskem brodu »Vila«. Mimonosci so bili pred kratkim v Veliki Luki, kjer je imel jugoslovanski Sokol izlet in je bil admiral Price kum pri razvijanju zastave. Isti čas je bila usidrana v luki tudi rumunska admiralska jahta »Mercedese«. Med obema mornaricami se je vršila tekma v veslanju in je zmagala posadka »Kobca« pod vodstvom poročnika bojnega broda Gregarja Rumun. To so si priborili tretje mesto. Šolska grupa ostane na Korčuli samo nekaj dni, nakar odpotuje v Boko, da prisostuje krstu prve neške križarke, ki pride v kratkem iz Nemčije.

*** Zborovanja poslanca dr. Plivka.** Minulo nedeljo sta morala odpasti nameravana shoda v Kozelem in Bizelskem, kjer se je tam vršil vojni razpored. — Minuli četrtek pa se je ustanovila nova kmetska demokratska trdnjava v Bukovcah pri Ptuju, kjer pri zadnjih volitvah še sploh nismo imeli pristavev. Kljub ostrim nasprotnim gonj klerikalcev je bila ustanovljena krepka organizacija, h kateri je pristopilo takol 20 mož. Načelnje je Franc Korošec, posestnik v Bukovcah.

*** »Malo važni zapiski.«** Nedeljsko nadaljevanje podlistka »Malo važni zapiski« je bilo na 10. strani »Jutra« zalomljeno. Krivda v tem pogledu zadene izkjučno tiskarno, ne pa pisatelja. — Uredništvo »Jutra«.

*** Črnogorci zahtevajo jadransko progno.** Črnogorci so pričeli veliko akcijo v svrhu da bi se projektirana železniška proga na Jadran izpeljala preko Črne gore in Boke Kotorske, a ne preko Splita. V zadnjih dneh sta se vršila dva velika shoda na Cetinju, s katerih so bile narodni skupščini in vladi odposlane resolucije, v katerih se sklicujejo na prejšnje obežanje, da bo ta proga šla preko Črne gore.

*** Ukinitve abiturijentskega tečaja na trgovski akademiji v Ljubljani.** Minister za trgovino in industrijo je odredil, da se abiturijentski tečaj na državni trgovski akademiji v Ljubljani s prihodnjim šolskim letom ukline. Djalaki, ki so posejali tečaj v šolskem letu 1925-26 imajo polagati izpit še tekom šolskega leta 1926-27.

*** Italijanske oblasti ne marajo slovenskih romarjev.** Z ozirom na notico pod tem naslovom v »Jutru« dne 28. t. m. n. m. sporoča italijanski generalni konzulat, da se bodo lahko romarji na Sveto goro ob priložnosti vlaka iz Ljubljane v Trst svobodno kretali po mestu do odhoda proti Gorici. Nadalje je bil generalni konzulat od merodajnih oblasti pooblaščen, da izda potno dovoljenje romarjem tekom priložne sobote.

*** Mornarški dan v Splitu.** »Jadranska Straza« vrši priprave za proslavo mornarškega dneva, ki bo dne 6. septembra. Pri tej priliki se priredi plavalna in veslaška tekma. Vse ladje, čolni in parobrodci, ki bodo omenjenega dne v Splitu bodo defilirali pred kraljevičem Petrom v Kaštelih.

*** Novi shodi dr. Plivka.** Dne 5. septembra dopoldne bo zboroval narodni poslanec dr. Plivko pri Ptacniku v Ribnici na Pohorju. Istega dne popoldne v Lenu pri Urbanu na Rdečem bregu. 7. septembra v Slovenjgradu, 8. septembra ob 10.30 dop. v Razborju, popoldne v Zavodni, zvečer pa v Šoštanj. Dne 11. septembra zvečer v Gornjem gradu, 12. sept. dopoldne v Ljubnem, popoldne v Solčavi.

*** Kongres narodnostnih manjšin v Zenevi** Kongres narodnostnih manjšin v Zenevi je v soboto sprejel resolucijo, po kateri naj bi se državni jezik smatral za administrativni jezik, obenem pa se naglašja, da imajo manjšine pravico do šol. Predvideva se sestava partitnih komisij, ki naj bi reševale eventualne spore med vladami in narodnimi manjšinami.

*** Aretacije komunistov v Zagrebu.** Kakor javljajo zagrebški listi, je policija aretirala v zadnjih dneh nekoliko komunistov, pri katerih je bila izvršena tudi hišna preiskava. Med drugimi je bil aretiran tudi novinar Kamilo Horvatić. Doznava se, da je bila odkrita komunistična propaganda, ki se je balje vršila s sredstvi, pridobljenimi na nedopusten način.

*** Nova ladja naše vojne mornarice.** Naša vojna mornarica je prejela brzjavno obvestilo iz Wilhelmshafena, kjer je bila po naročilu naše države zgrajena prva naša križarka, da je ladja že nastopila pot v Jadransko morje, kjer bo v Boki Kotorski izročena naši vojni mornarici. Nova križarka nosi ime »Dalmacija«.

*** Gostje iz Amerike v Dubrovniku.** V Dubrovniku je prispel v soboto prekooceanski parnik »President Wilson«, s katerim je dopotovala večja skupina ameriških senatorjev in profesorjev, ki so došli, da se informirajo o naših razmerah ter stopijo v prijateljske stike z nami. Nastanili so se v hotelu »Imperial«, kjer jim je veliki župan priredil banket. V nedeljo so gostje odpotovali v Boko Kotorsko in Črno goro. Na povratku obiščejo tudi Beograd.

*** Podaljšanje priljubljene roka za razstavo psov v Ljubljani.** Vodstvo razstave opozarja vse interese, da se je na splošno željo podaljšal rok za prijavo psov na razstavo do vključno 3. septembra. Vse prijave sprejema dnevno od 9.—12. in od 15.—18. ure razstavna poslovalnica, Ljubljana, Poljanska cesta 3. Poznejših prijav ne bo možno več upoštevati za objavo v razstavnem katalogu.

*** Delavci, ki hočejo potovati v Grčijo,** da si najdejo tam zaposlenje morajo pred potovanjem prositi za dovoljenje grško ministrstvo zunanjih del v Atenah. Prošnjo je vložiti preko grškega generalnega konzulata v Zagrebu ali neposredno na grško ministrstvo zunanjih del. V prošnji je navesti vrsto zaposlitve, ki se išče, dosežanje zanimanja in čas, za koji se išče zaposlenja.

*** Klub ljubiteljev športnih psov opozarja** vse lastnike športnih in tudi hišnih psov, naj nemudoma prijavijo pse z rodovnikom ali brez njega za Mednarodno razstavo psov, ki bo 8. in 9. septembra t. l. v Ljubljani. Prijave je treba nasloviti na posredovalnico za Mednarodno razstavo psov v Ljubljani, Poljanska cesta 3. Razdeljenih bo več nagrad.

*** Najdena utoplenka v Savi.** Pri Kresnicah so kopalci našli v Savi truplo približno štirideset let stare ženske. Truplo, ki je že dalj časa ležalo v vodi in je že razpadlo, so prepeljali v mrtvašnico v Kresnicah. Identiteta se ni mogla ugotoviti.

*** Kolesarska nezgoda.** V nedeljo je v Zidanem mostu trčil kolesar Mirko Kovač iz Hrastnika v poštnega uslužbenca Cirila Želznikarja, ki je bil tudi na kolesu. Želznikar je dobil pri padcu hudo rano na glavi in je moral iskati zdravniško pomoč.

Jako lep plašč

za jesen in zimo, najnovejšega modela, si more vsaka dama po svojem okusu izbrati samo iz novodošle zaioge

Fran Lukič, Pred škofijo 19.

*** Kako so prišli na sled tihotapljenju srebra iz Zagreba na Reko.** Jovo Cvijanović je bil več let inkasant in sluga pri banki P. Rupčić v Zagrebu. Ker se je sprl s lastnikom banke, je Cvijanović zapustil službo ter potom policije zahteval, da se mu plača nadurno delo v banki. Ker je policija odklonila intervencijo, je se Cvijanović obrnil naravnost v Beograd na ministrstvo za socialno politiko, kjer je izjavil, da zahteva od banke 19.000 Din za triletno nadurno delo. Na vprašanje, kakšno delo je opravljal pomoči, je Cvijanović povedal, da so pomoči prihajali v banko tihotapci s srebrom. Cvijanović sicer ni valil krivde na lastnika banke, češ da Rupčić ni sodeloval pri tihotapstvu, pač pa da je toleriral, da so se tihotapci sestajali v njegovi banki. Finančno ministrstvo je nato odredilo preiskavo in tako je finančna straza zalotila Miklavčiča na Sušaku, ko je ravno hotel iztihotapiti na Reko 30 kg srebra.

*** Bogat plen v rokah finančne kontrole.** Finančna kontrola je v soboto ponoči zalotila v Zagrebu dva nevarna tihotapca v trenotku, ko sta nameravala izginiti v neko vežo v Gajevi ulici. Eden je znan tihotapec Tomljenović, ki pa se je straži iztrgal iz rok in pobegnil. Vrečice s srebrnim denarjem v teži 40 kg kakor tudi več zlatnikov je finančna kontrola zaplenila.

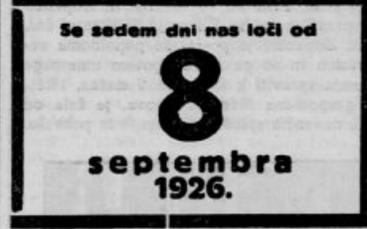
*** Tragična smrt avijatika kapetana Miletića.** Kakor smo že v nedeljski številki poročali, se je v Varaždinu ponesrečil avijatik kapetan Nikola Miletić, poveljnik zagrebške zračne eskadrile. Pokojnik je bil rodom iz Knjaževca, star 31 let. Avijatik se je posvel na solunski fronti. Od leta 1917. je bil nepretrgoma zaposlen pri avijatikih. Pred tremi tedni je napravil majorski izpit. Bil je simpatičen in zelo inteligenten oficir. Zaročen je bil z gospodično Belo Alaupovičevno, hčerko državnega svetnika Tuzomira Alaupovića. Prošli teden je odšel v Varaždin na vaje z avijoni. Po končani vaji se je dvignil z gospe Mirkovičevno v avionu, pri spuščanju pa se je visklo eksplozivne benočne avijon zažgal in popolnoma zgorel. Po želji staršev je bil Miletić prepeljan v Knjaževac, Zagrebška garnizija mu je povodom

prepeljave priredila na kolodvoru svečan poslovni pozdrav. Pozdravili so ga tudi Sokolji kot svojega dobrega prijatelja.

*** Najnovejša bluze, obleke, batistno perilo in otroške obleke priporočila Krištofič-Bučar, Ljubljana, Stari trg 9.**

*** Naprava proti dimu v tunelih.** Neklj jugoslovanski strokovnjak je iznašel način, kako se vozno oseboje zlasti strojevodje in kurjači, lahko zavarujejo proti dušljivemu dimu v tunelih. S posebno napravo na lokomotivi se dojava v tunele sveži zrak. Na ta način se prepreči neugodni in škodljivi upliv dima. Ta naprava se je nedavno preizkusila v tunelu pri Sušaku na brzovlakih, osebnih in tovornih vlakih, kjer so neprijetne najtežje vsled velikega uspona. Preizkušnja je dobro uspela.

*** Pri glavobolu, omotičnosti, šumenju po ušesih, pri motenju spanja, slabovoljnosti, razdražljivosti sežite takol po staro preizkušeni grenčici »Franz-Josef«.** Poročila višjih zdravnikov po zdraviliščih za črvesne in žlezočne bolezni poudarjajo, da je voda Franz-Josef prav izborna učinkujoče odvajilo. Dobiva se po lekarnah, drogerijah in špeceriskih trgovinah.

Iz Ljubljane

u— Francoski inženjerji v Ljubljani. V nedeljo ob 23.45 po noči so prispeli na svojem študijskem potovanju v Ljubljano francoski montanisti pod vodstvom inž. Henry Chapauta. Na glavnem kolodvoru jih je v imenu francoske konzula pozdravil tajnik konzulata g. Findeisen in v imenu francoskega krožka prof. Detele. Včeraj so si gostje ogledali zanimivosti mesta. Posetili so najprej Grad, od koder se jim je nudil krasen razgled na okolico in naše planine. Oko 11.30 dopoldne so posetili ljubljansko univerzo. Rektor dr. Leonid Pitamic jih je sprejel ter jim razkazal vse univerzitetne lokale in mineraloški institut, kjer jih je pozdravil prorektor dr. Hinterlechner. Ob 12.30 je bil inženjerjem serviran obed na glavnem kolodvoru, na kar so se ob 14. odpeljali v Trbovlje, kjer ostanejo dva dni, da si ogledajo vse naprave trbovlskega premokopaja. Inženjerji so si ogledali prejšnje dneve postojnsko jamo in rudnik živega srebra v Idriji.

u— Rumunski novinarji o Ljubljani. Vtise ki jih je napravila Ljubljana na rumunske žurnaliste, ko so obiskali naše mesto, popisuje dopisnik beograjskega »Vremena« v sobotni številki. Pravi, da je bilo bivanje prekratko, da bi mogli izletniki videti vse ono, kar bi Ljubljana lahko nudila. V hitrici so rumunski novinarji videli v glavnem le mesto in staro citadelo — ljubljanski Grad. Ljubljana, vsa čista, kot oprana od streh do temeljev svojih hiš, lepih, čednih nekoliko ozkih razmerij v svojih ulicah in trgih, ta Ljubljana je očarala Rumene. Gosp. Durand francoski urednik »Rumunske Neodvisnosti« človek širokega pogleda in velike duše, je rekel, da se je ne more nagledati. Spominjaljoča na Zenevo ali Curih, vsa gizdava arhitektonski in v svojem zelenju polna cerkev, parkov in trgov, je Ljubljana kraj, kjer bi se Rumuni lahko preverili, gledajoč iz ložbe in razgovarajoč se s prebivalstvom, da ima Slovenija divno industrijo, katera ima velike razvojne možnosti. — Drago nam je, da je naše mesto tako lepo učinkovalo na časnike, obenem pa je to tudi pobuda vsem onim, ki skušajo lice našega mesta in svojih hiš olepšati.

u— Dela v Dalmatinski Tavrčarjevi in Cigalotovi ulici se bližajo svojemu koncu. Sedaj se betonira podloga, dočim so vse napeljave v cestišču in hodnikih (vodovod) plin, kanali, telefonski in električni kabli) že urejene. V par tednih prično zopet asfaltirati z nabijanjem tlačnega asfalta in že bode sedanje ugodno vreme vztrajalo, bodo začetkom oktobra te ulice že izročene svojemu prometu. Ves okraj dobi s temi novimi cestami v zvezi z lani asfaltirano Miklošičevo cesto res eleganten izgled.

u— Proslava 4 letnice ustanovitve ljubljanskega zmlajevskega stega. Krasno jutro je bilo. Počasji je prisijalo solnce izza nizkih grčev in odsevalo v tisočero rosnih kapljah na drevju... V nedeljo ob 9. so odkorakali skavti — 100 po številu — iz reake v naravo, da proslavijo 4 letnico obstoja ljubljanskega stega. Na čelu bral »Sivi god« s stegovim praporom, nato prapori čet, volčiči, planinke, močna četa roverov — samih krepkih mladeničev — nato ostale tri čete izvidnikov. V tivolskem gozdu — džun gdi so se ustavili. Visoko resje je pokrivalo rdečellovnoto zemljo. Ob 10 je zapel skavtski rog, znamenje, da se prične slavnost. Vsi skavti so se zbrali v polkrogu. V sredini so bili stegov prapor, četne in vodove zastave. Pristopil je starešina »Sivi volk« in imel krasen govor. Na koncu govora in tudi pozneje so zapeli vrli roveri nekaj lepih skavtskih pesmi in nekaj krikov iz džungle: »U—ha—be! Mi — smo iz džungle! Bila je skromna, toda presrečna proslava 4 letnice ustanovitve ljubljanskega zmlajevskega stega. Po proslavi so priredili skavtski obhod po mestu Mišičaste in zagorele postave mladih in resnih skavtov so vzbujale splošno pozornost in odprle oči marsikomu, ki poprej za skavtizem ni imel pravega razumevanja.

u— Povodom godu gospe Roze Krapeževe soproge kavarinarja g. Krapeža, so zbrali uslužbenec kavarne »Zvezde« Din 100 za slepe. Denar se dobi v našem uradništvu.

u— Razstava dveh Magoličev. V času, ko pripravljajo slovenski umetniki svoje temeljito zasnovano razstavo na ljubljanskem vellesjemu, sta napolnila s svojimi slikami notranjišino Jakopičevega paviljona pod Tivoljem domačemu občinstvu znana sil-

karja Magoliča, oče in sin. Razstavila sta 230 slik, samih pokrajini iz Ljubljane, njene okolice in sploh iz Slovenije. Razstavjalca sta izdala ob tej priliki tudi katalog s seznama kolektivne razstave, ki se je otvorila v nedeljo dopoldne. Cene za slike so na razpolago pri blaginji.

u— Mnogoštevilni vromi in tatvine. Vlomilci in tatovi so postali zopet po daljšem odmoru agnejši. Dnevno beleži kronika kak večji in rafiniranejši vrom. Najbrže gre za dobro organizirano vromilsko tolpo, ki je sedaj osredotočila svoje delovanje na Ljubljano. Komarjeva nedelja je bila tudi nedelja vromilcev. Pa že v soboto so pričeli s svojim poslom. — V soboto med 12. in 14. uro se je splazil neki svedrovec v prostoro klerikalne »Prosvetne zveze« na Miklošičevi cesti, kjer je tudi dom klerikalnih akademikov. Odprl je vrata z vitrihom in začel brskati po denarju. Odnesele je malo ročno blagajno z vsebino 4000 Din gotovine in iz mizega predala 800 Din, 40 lir in 4 avstrijske šilinge. Skupna škoda je 5000 dinarjev. — Neki žepar je na Vodnikovem trgu izmaknil ženi čevljarkega mojstra Mariji Černe, stanujoči v Čevljarški ulici, dva bankovca po 100 Din in 2 po 10 Din. — Ivana Slapničarju za Bežigradom je tat odnesel iz stanovanja, v katero je vlomil v nedeljo popoldne, znesek 200 Din. — Drzen in rafiniran vrom je bil izvršen v stanovanje Mateja Arneja, stanujočega na Kongresnem trgu v Bleiweisovi hiši blizu nunske cerkve. Matej Arnej biva z družino sicer v Ljubljani, sam pa je zaposlen kot občinski tajnik pri občini Trbovlje. Vlomilec je moral že dalj časa prežati na ugodno priliko in je bil najbrže prav dobro orjantiran o premoženjskih razmerah Arnejevih. V nedeljo so bili vsi odsotni. Vrom je izvršil v času od 15.30 do 18. ko ni bilo nikogar doma. Tat se je splazil skozi glavna vrata v pritličje in tu z vitrihom odprl Arnejčovo stanovanje. V spalni sobi je najprej z dietom odprl omaro, od koder je izmaknil malo skatlo, v kateri so bile shranjene razne zlatnine in druge dragocnosti v celokupni vrednosti 7000 Din. Odnesele je zlat moški prstan, 5 ali 6 zlatih ženskih prstanov srebrno žensko uro, zapesnice, zlate ohane, zaponke in druge malenkosti. Pustil pa je na miru tri dolge srebrne ovratne veržice in nekaj drugih vrednosti. Vlomilec je mislil, da ga ni nikdo opazil. Delal je v stanovanju mirno in z največjo hladnokrvnostjo Videla pa ga je neka gospa, ki ji je bil sumljiv. Na podlagi njenega opisa je kriminalni oddelek ukrenil vse, da pride ta svedrovec v roke pravice. — Iz veže gostilne Ivana Kmeta na Gosposvetski cesti je tat koles izmaknil včeraj okoli pol ene po noči gostilničarju črno pleškano kolo, vredno 1500 dinarjev. Bilo pa je v nedeljo še več drugih malih tatov.

u— Sporočilo. Z ljubljanskimi umetnimi in trgovskimi vtrnarji ni mogoče spregovoriti že precej časa nobene postene besede. Vsi se bavijo samo z mislijo, kako bi priredili vtrnarsko razstavo in kako bi uporabili pri tem svojo spretnost iznajdljivost in ukus za lepoto.

u— Iz naše države izgnan. Zidar Miha Bubnič je na nedoločen čas izgnan iz naše države. Eskortiran je bil čez mejo in izročen italijanskim oblastem.

u— Drožbi policijske kronike. V nedeljo je bila izvršena ena aretacija. Prijavljenih je bilo okoli 6 manjših in večjih tatvin odnosno vromov. — Na Viču je bil pomoči hujiš pretep. Neki elegantni gospodiči so kalili nočni mir. — Šest oseb je prijavljenih radi pasjega kontumaka, neka gospa že v petič, ker vztraja na stališču, da se kontumac ne tiče njenega psička. — Prijavljenih je dalje 13 slučajev prestopka cestno-policijskega reda.

u— Tatvina ročnega vozčka. Kovaču Josipu Škerlju na Viču je neznan tat odpeljal štirikolesno ročno vozček, vredno 750 Din.

u— Izgubljeno. Na poti od Resljeve ceste do tivolskega drevoreda je bil izgubljen včeraj popoldne svilen šal. Najditelj naj ga izroči na policiji.

u— Smrt samoravnice. V nedeljo jutraj je umrl v splošni bolnici 19 letni pekovski pomočnik Josip Podržaj, ki si je v soboto jutraj pognal v nekem lokalu v Kolodvorski ulici kroglo skozi sencl. Pokopan bo danes popoldne.

u— Najboljši čevlji za otroke in dijake domačega izdelka se dobio le v trgovini Žibert, Prešernova ulica Ljubljana, 1204

u— Kadna kopej v hotelu »Slon« zopet odprta. 1207

Iz Maribora

a— Izredna seja mariborskega občinskega sveta se bo vršila v petek, dne 3. sept. Na dnevnem redu je določitev programa za sprejem pravnikov, ki bodo o priliki pravniškega kongresa v Ljubljani posetili tudi Maribor. Poleg tega so na dnevnem redu še druge važne zadeve.

a— Porota. Razpisani sta zopet dve novi poroti razpravi: 14. septembra Ign, Wastl, poslilstvo in 15. septembra Marija Razlag požig. Pripravljenih pa je še več slučajev, tako da bo trajalo jesensko zasedanje najbrže cel teden.

a— Novice iz mestne občine. V petek dne 3. septembra ima občinski svet zopet svojo sejo. Bilo bi umestno, da pri tej priliki naroči mestnemu uradništvu, naj dajeta novice iz občine vsem časopisom, ne samo oni stranki, ki ima župana na občini. Ta odredba bi bila važna zlasti za sklepe mestnega sveta, ki so tajne in nedostopne novinarjem. Vsaj v tem oziru bi naj veljala enaka mera za vse.

a— Smrtna nesreča pri brodu. Včeraj zvečer so prišli k brodu v Melhu neznan vojak-redov z vdovo Marijo Simončič in 6 letnim dekletcem, očitno hčerko Marije Simonič. Brodarjev namestnik Srečko Sušec je bil še na nasprotni strani Drave, ko so ga omenjeni prišli klicati, da jih prepelje. Podal se je na levi breg Drave, da jih prepelje. Ni še organiziral dodobra, pa je že vojak skočil s suhega na brod, ki ni imel kakor je predpisano, zaprte zapore. Za njim je hotela skočiti tudi Marija Svenske. Pri tem pa ji je spodrsnilo in namesto na brod je skočila v vodo. Valovi so jo takoj zagnili

in ni bilo več na površje. Neznani vojak je takoj pobegnul in pustil malo punčko samo z brodarjem, ki je takol poklical lastnika broda Merdavs. Vendar je bil ves trud zaman. Drava ni dala ponesrečenke več iz sebe. Truplo ponesrečenke so potegnili iz Drave v pondeljek dopoldne.

a— Petletnica pevskega društva »Zarja« na Pobrežju pri Mariboru. Pet let je minulo odkar se je začelo živahno kulturno gibanje na Pobrežju. Kdor je poznal ta kraj, se bo pač čudi, veliki izpremembi. Največ zaslug za ta napredek ima pa gotovo pevsko društvo »Zarja« na Pobrežju, ki proslavi v nedeljo, dne 5. septembra petletnico svojega agnilnega kulturnega delovanja v gostilni pri Balonu. Prijatelji, pridite in podpirajte nasi!

a— Samomor. Predvčeršnjim se je obesil v Cvetlični ulici 35 80 letni starček Knaflič v svojem stanovanju. Vzrok samomora so družinske razmere.

a— Kronika. Vojaska oblast je preložila razpored za Maribor na 19. in 26. septembra. — Mestno kopalništvo bo od danes zopet odprto v običajnih dneh.

Iz Celja

a— Osebnost. Veliki župan mariborske oblasti, dr. Pirkmajer, se je mudil včeraj v Celju, kjer so mu na srezskem poglavarstvu poročali o projekih regulacije Savinje in njenih pritokov. Ogledal si je ob tej priliki tudi ves teren celjske javne bolnice, ki je poplavljam trajno izpostavljena. Upravitelj bolnice je velikemu županu prednašal ob tej priliki razne zadeve ekonomsko upravnega značaja, vodja bolnice pa je opozarjal na nujnost primerne nastanitve ginekološkega oddelka. Iz Celja se je odpeljal veliki župan tudi v hiralnico v Vojniku, kjer si je natančno ogledal vse naprave za vodo.

a— Smrtna kosa. Med prevažanjem iz Topolšice v Celje je umrl dne 30. t. m. g. Josip Kotar, 27 letni finančni preglednik iz Kočan, rojen v Zabukovju okraj Brežice. Blag mu spomin!

a— Zveza za tujski promet v Sloveniji je sklicala, kakor se nam iz Celja poroča, za 29. t. m. v Logarsko dolino svojo odborovo sejo. Udeležili so se je predsednik Zveze za tujski promet dvorni svetnik dr. Mar. vlad. svetnik dr. Andrejka obenem v zastopstvu velikega župana ljubljanskega, predsednik obrtne banke g. Kavčič, finančni prokurator dr. Souvan vsi iz Ljubljane, nadalje ravnatelj zdravilišča Dobrne g. Jankovič in g. okrajni gozdar v p. Rihteršič ter magistratni svetnik g. Ivo Šubič iz Celja, ravnatelj Tourist Office g. Pintar iz Ljubljane. K seji sta bila povabljeni tudi g. Peter Majdič, veleindustrialec iz Celja, ki ima za tujski promet prav posebne zasluge in predsednik Savinjske podružnice SPD g. Kobcek iz Gornje grada. Pri odborovi seji so reševale nujne tekoče zadeve. Kakor čujemo, je to že druga odborova seja, ki jo je sklicala ljubljanska zveza izven Ljubljane. V bodoče namerava sklicati slične seje v kraje, ki so za tujski promet posebno važne, da odborniki na licu mesta spoznajo prilike in težnje dotičnih krajev glede tuiskega prometa.

a— Sestanek slušateljev višjih pedagoških šol se je vršil v soboto, dne 28. t. m. v celjski meščanski šoli. Udeležili so se ga bivši, sedanja in bodoči slušatelji višje pedagoške šole. Vršila sta se dva zanimiva referata, nakar se je razvila živahna debata ter se je sklepalo o nadaljnem delu. Zborovalci so se odpeljali iz Celja s popoldanskimi in večernimi vlaki.

a— Golenci vojno-administrativne šole iz Beograda priredijo za časa svojega bivanja v Celju s sodelovanjem celjske Glasbene Maticе in voljske godbe iz Ljubljane v sredo, dne 1. septembra zvečer dobrodelen koncert v celjskem Narodnem domu. Čisti dobiček je namenjen za siromašne poplavlence v Celju in okolici. Pobrali se bodo samo prostovoljni prispevki.

a— Pred celjskim porotnim sodiščem se bo obravnavalo že pri tem porotnem zasedanju dne 1. septembra o umoru, ki ga je izvršil dne 14. avgusta ponoči v nekem gozdu pri Trbovljah Anton Krajsšek nad svojim dekletom Štefanjo Krali. Slučaj je povzročil v okraju mnogo razburjenja in vlada zato za porotno razpravo veliko zanimanje.

a— Reden sestanek članov organizacije SDS v Celju se bo vršil vsako sredo v klubovi sobi celjskega doma. Začetek razprave točno ob 8.30 zvečer.

Finančni stražnik ustrelil tihotapca

Maribor, 30. avgusta

Dne 20. avgusta popoldne okoli 16 ure je na avstrijski meji pod Velikim Bočom ustrelil finančni stražnik Vasilij Srebrjanski tihotapca Gašperja Krebsa.

Omenjenega dne je prišel Srebrjanski v družbo nekoga fanta na jugoslovensko-avstrijsko mejo pod Sv. Duhom na poti proti Sv. Križu pod Velikim Bočom. Istotčasno je prišel iz avstrijske strani neki možič, ki ga je financar ustavil in ga preiskal. Pri tem je ugotovil, da se piše ustavljeni Krebs Gašper. Pri preiskavi ni pri Krebsu našel nobenega predmeta, iz katerega bi se moglo sklepati na tihotapstvo. Ko je Srebrjanski vzel že Krebsovo listino, da jo pregleda, se mu je ta iztrgal iz rok in zbežal po doljnji poti. Srebrjanski ga je s klicem večkrat pozval, naj se ustavi. Krebs pa se ni zmenil za klice financarja in je bežal naprej; zato je stražnik za bežečim oddal dva strela, ki pa dozdevno nista zadela. Pobežali je izginil izpred očii stražnika, ki je šel za njim. Po polurnem iskanju ga je našel za nekim grmovjem in opazil, da je ranjen in nezavesten. Poklical je tovariše, ki so mu pomagali ustreljenca prenesti na stražnico, kjer pa je po dveh urah umrl.

Krogla ga je zadela v levo pleče od zadaj in predra telo ter prišla spredaj pri desnih ključnici ven. Vzrok, zakaj je bežal ustreljeni Krebs, ni znan, ker ni bilo nikakega poverja.

Rudolfo Valentino

magično ime, ki je privleklo večeraj veliko število filmske elite k njegovemu najboljšemu večerfilmu razkošja in ljubezni.

Mladi maharadža

Krasna vsebina. — Bajeslovna režija. — Lepi igralci. — Krona filma je najlepši človek sveta, prekrasni

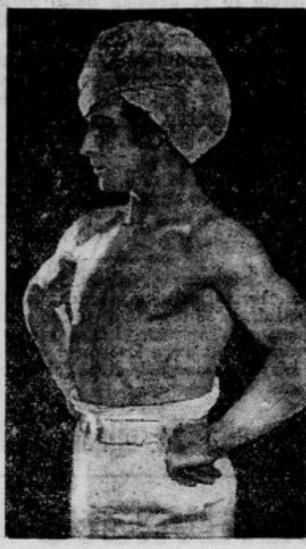
Rudolfo Valentino

Hitite danes ob 4, 1/2, 6, 1, 8 in 9 v

ELITNI KINO MATICA

Najudobnejši kino v Ljubljani

ker se ta večerfilm igra jutri v Zagrebu.

Iz Trbovelj

Vojna dodelitev v Trbovljah. V nedeljo 29. t. m. se je vršila pred gasilskim domom v Trbovljah vojna dodelitev vseh vojaških obveznikov rojenih l. 1876. do vsega leta 1894. Že na vse zgodaj je bilo opaziti velik dotok ljudi, ki ni ponehal do poznega popoldneva. V nedeljo 5. septembra se do dodelitve nadaljuje za obveznike l. 1895. do 1905. in za vse dajalce vprazne živine in vozov.

Sokolska tombola v Trbovljah se bo vršila neprekinjeno v nedeljo 5. septembra.

Razdelitev stanovanj v novi občinski hiši K. Slovenčevemu članu o razdelitvi stanovanj nam poročajo občinski nastavniki sledeče: Razdelitev se je izvršila po zaslišanju nekaterih sovetsnikov, katere je poklical k sebi gerent G. Vodušek. Stanovanja so bila nato razdeljena popolnoma po želji prošnikov, tako da se je vsem ustreglo ter so vsi razen enega hvaležni onim, ki so pripomogli do te potrebne stavbe. Žal, da se enemu nastavljenca, ki ima ženo, je pa drugače brez otrok, ni moglo ustrediti, ko je prošil za stanovanje, obstoječe iz treh sob, kuhinje, jedilne srambe in drugih pritliklin. Nakazalo se mu je stanovanje na podstrešju, ki je za eno sobo manjši in nič manj ugodno kot so druga. Napad v Slovenca je v vsakem oziru neutemeljen, ker se je v prvi vrsti oziralo na šteto družine, ne pa na osebne simpatije.

Uradni dan okrajnega glavarstva se bo vršil jutri 1. septembra na občini.

Predpis dohodninskega davka. Od 1. septembra do 15. septembra bodo razgrnjeni pri davčnem uradu v Laškem izkazi o predpisu dohodninskega in rentnega davka za leto 1926. Rok za vložitev prizivov poteka s 30. septembrom.

Pričetek šolskega leta

Zočetek šole na drž. deski osnovni šoli IV. v Mariboru. Sprejem in vpisovanje učenec bo dne 1. in 2. septembra od 8. do 12. in 14. do 16. ure v šolskih prostorih. Za to šolsko leto so se na novo dočili šolski okoliši in spada v okoliš IV. deske osnovne šole celoten IV. mestni okraj, dočim je prvi mestni okraj razdeljen med osnovni šoli IV. in II. tako, da tvorijo mejo črta državni most, Gosposka ulica, mestni park. Vse ulice, ki se nahajajo zapadno te črte, tako zapadni del Glavnega trga in Gosposke ulice, spadajo v šolski okoliš deske osnovne šole IV. Otroci iz drugih mestnih okolišev se ne bodo sprejemali. Tuji otroci iz izvenmestnih okolišev se vpisujejo v pisarni šolskega upravitelja. Šolnina znaša letno 100 Din. V petek dne 3. septembra ob 8. uri bo šolska maša, a v soboto, 4. septembra ob 8. uri se prične redni šolski pouk.

Trirazredna trgovska gimnazijalna šola v Kranju. Upraviteljstvo vpiše novice in dosedanj gošence v nedeljo, dne 5. septembra od 8. do 12. ure v osnovnošolskem poslopiju (I. nadstropje). Novinci prinese s seboj odpustnico, dosedanjim učencim in učenkam zadnje izpričevalo. Redni pouk prične v četrtek, dne 9. septembra ob 8. Vnanji učenci, ki uporabljajo za obisk šole železnico, imajo pravico do dijaških vozovnic Upraviteljstvo.

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Šah

Jugoslovanski šahovski turnir v Ljubljani

Sadi Kalabar — jugoslovanski mojster.

V nedeljo dopoldne sta se v drugič spopadla zmagovalca v skupinah A in B, Sadi Kalabar iz Varaždina in Kosta Rožič iz Zagreba. Boj je bil zelo oster, a kratak in je končal že v 27. potezi z zmago Kalabarja, ki je kar najenergičnejše zavrnil obupen nasprotnikov napad. Zanimivo partijo priobčimo ob prvi priliki.

S to partijo je bil končan match mej zmagovalca obeh turnirskih skupin za mojstreski naslov, obenem pa jugoslovanski šahovski turnir v Ljubljani tudi v svoji drugi fazi. Kdo bo prvak Jugoslavije, o tem pa bo odločil šele mojstreski turnir, ki se bo vršil tekom letošnjega leta in katerega se bodo udeležili vsi priznani naši mojstri ter na zadnjih štirih jugoslovanskih šahovskih turnirjih izšli mojstri.

Revija borcev z nacionalnega šahovskega turnirja v Ljubljani

Sadi Kalabar iz Varaždina, zmagovalac v A - skupini, je zelo popularna oseba na naših šahovskih prireditvah. Način, kako zna iz svojih popolnoma nedolžnih dvotipov ustvariti nekaj, kar pa je vendar polno humorja, je jako simpatičen in ostane udeležencem turnirja v prijetnem spominu.

Kalabarov stil igre je v ozki zvezi z njegovimi telesnimi in gori navedenimi osebnimi svojstvi. Ako se vzame absolutna vrednost njegovih partij, se zdi, da je njegova igra nedolžna, kakor njegovi dvotipi, kadar bi jih čitali na papirju, a ne bi čuli iz njegovih ust! Le psihološko razmerje napram nasprotniku, le vsota onih številnih podrobnih naporov, ki so potrebni, da se v tešči atmosferi turnirske arene reši kak poen, ali zapre kaka linija, le to daje njegovi igri barvo, a njemu samemu one tako važne poene na turnirju.

Dočim je torej Kalabar, kot eden onih prekrasnih eksemplarov iz hratskega Zagorja s svojim do vrha polnim skladiščem živčnih rezerv zmagal v A - skupini, je zavzel v B - skupini prvo mesto šahovski borci popolnoma nasprotnega značaja. To je Kosta Rožič, naši javnosti znan kot tajnik Jugoslovanskega šahovskega saveza in kot neumoren junak v boju z dosedaj nenaklonjeno mu boginjo Fortunno. Rožiču sta na dosedanjih turnirjih mnogo škodovala njegova nestrpnost in naglica. Znano so njegove partije, v katerih je napravil celo serijo potez ca tempo, in se je znašel na koncu brez kake figure ali par kmetičev v propali poziciji. Ta lastnost, ki mu je požirala poene, je na ljubljanskem turnirju popolnoma izgubila. Igral je mirno in strpno in se naravnost silil, da je trezno presojal pozicijo. Ni več vstajal in se šetal, temveč se je naravnost zagrizel v partijo, da se šele na koncu, ko je dobil partijo, prebudi iz šahovskega sna in na jako simpatičen način pohvali nasprotnika za njegovo igro. Štil Rožičeve igre je zelo originalen in tvori naravnost konglomerat izkušent, ki si jih je pridobil v dveletni praksi. Dočim Kalabar ne veruje niti eni svoji, še manj pa nasprotnikovi potezi, je Kosta Rožič poln zaupanja v silo svojih figur in smatra vedno, kakor njegov pokojni vzgled — Cigorin, da bo dobil. V Rožiču je dosti kombinacijskih iger, toda glavna njegova sila izvira iz globokega poznanja končnic. Rožič je ravno na ljubljanskem turnirju jasno pokazal glavne linije svoje igre: velik napor v otvoritvi, da izginejo teoretične nevarnosti, nato zaplet v sredini, ko pa pride do zaključka, da odločnega predora ni mogoče forsirati, pričenja razpletati igro v končnico, v kateri je pokazal mnogo zdrave pozicijske razsodbe. Rožičev uspeh v B - skupini je znanen, ker je prehitel za pol točke Ljudmila Fur-

lanija iz Ljubljane, ki je po sodbi mnogih pravzaprav najmočnejši igralec na turnirju. Na vsak način je napravila njegova konsekvantna in zgrajena igra na turnirju najboljši vtis.

Sikromnejši uspeh je dosegel dr. Lav Singer iz Zagreba, čeprav je veljal kot eden visokih favoritov. Imel je težji položaj, ker je bil teoretično manj pripravljen, na turnirju pa so imeli to pot večino mladi, teoretično dobro podkovani igralci. Zato njegova rutina in nagel pregled nista prišla do izraza kakor dosedaj. Skupno z njim se je igral Karel Dervovšek na tretjem mestu. Za mladega igralca iz Novoga mesta je to lep uspeh, tem bolj, ker je bil dosežen z zelo ekscentrično in originalno igro.

V B - skupini se je odlikoval še Nikolaj Kulžinski, prvak Novoga Sada, s svojo fantastično, čeprav nekoliko mehko igro. Gorgje Poljakov iz Beograda je delil z Adolfom Vogelnikom iz Ljubljane šesto nagrado. Poljakov je odlični teoretik, toda v igri nekoliko preoreč, tako, da mu često uidejo iz vida subtilnosti. Vogelnik je zelo mlad in krasen talent. Pokazal je ravno proti najkrepkejšim dobro igro. Pavao Dizinski iz Zagreba je nekoliko razočaral, ker je po dobrem startu na koncu popustil.

Glavno negativno presenečenje B - skupine je Ciril Vidmar iz Ljubljane, ki je dosegel lani v Subotici krasen uspeh, v Ljubljani pa je ostal brez nagrade. Bil je pač preveč zaposlen z organizacijo turnirja in je radi številnih skrbi igral slabše. Petar Marjanović iz Pančeva še nima rutine. Vendar pa je zanimiv in samonik talent. Jonke iz Karlova in Dumić iz Zagreba sta debutirala kot mlada, nadebudna igralca.

Dočim je B - turnir potekel povsem okladno in normalno, pa je pokazala A - skupina skoro revolucionarni karakter. Tu so bili protesti, senzacije, razburjenja, sploh vsa, kar spada na turnir. Kalabar je izgubil takoj na startu prvi dve partiji, kar je bil signal za splošno klanje. Favoriti so se med seboj takoj izgrizli, da situacija do zadnjega kola ni bila jasna. Največ je trpel vsled srditosti boja supilni značaj mladega talentiranega Pirca iz Maribora, ki je, kakor že marsikateri mladi igralec, pozabil, da turnirista sreča ne vpraša za kvaliteto igre, temveč deli poene temu po zaslugi, onemu brez službe, ki jih je treba v pravem času zgrabit, ne da bi te grizla zavest, da čisti igral pozicijsko...

Zdenko Rupnik iz Ljubljane je mlad talent, ki se bo sigurno krasno razvil. Delil je drugo in tretjo nagrado, pol točke za privakom. Čeprav se odštejejo točke, ki mu jih je podarila boginja Fortuna, ostane še kljub temu respektabilen uspeh. Andrija Riesel iz Vukovara je sicer mlad in nadebuden, vendar že zelo zrel igralec. Boris Tot iz Vrčca je morda (poleg Pirca) po specifičnem šahovskem talentu prvi, vendar pa je poln nervoznosti in je vprašanje, ali se bo sčasoma otrešel te neprijetne lastnosti. Vsevolod Agapjev iz Zagreba je igralec popolnoma kombinacijskega stila, manjka pa mu pozicijsko presoje in mirnost. Inž. Tekavčič iz Ljubljane je zanimiv, a nepravden tip igralcev, velike agresivnosti in precejšnega pozicijskega obvladanja. Simiša Ačimović, prvak Beograda, je mlad in neizkušen igralec, ki je po prvem porazu izrubil glavno. Nedvomno je igral pod svojo močjo. Značno pod svojo močjo je igral tudi Aleksej Jerošov iz Ljubljane, ki je sicer krepak igralec in tudi teoretično dobro podkovan. Mladen Grenčarski iz Zagreba je izrubil mnoge šanse, Rudolf Mržičar iz Ljubljane pa je igralec preveč dofenzivnega značaja.

Vladimir Vuković.

Gospodarstvo

Znatno povišanje železniške tarife

«Službene Novine» od 27. avgusta t. l. št. 193 objavljajo naredbo prometnega ministra, po kateri stopajo s 1. oktobrom t. l. naslednje nove železniške tarife v veljavo:

1.) lokalna tarifa za prevoz blaga itd. na progah državnih železnic SHS ter na vicinalnih železnicah, ki so pod upravo državnih železnic; 2.) pristaniščna tarifa za prevoz blaga in živih živali med postajami državnih železnic in vicinalnih železnic v državni upravi na eni strani ter postajami Bakar, Dubrovnik, Metković, Solin, Split, Sušak, pristanišče, Šibenik in Zelenika na drugi strani 3.) dodatek k železniški tarifi del II. tarifnih odredb za prevoz blaga, ki je v veljavi od 1. oktobra 1925.

Z uveljavitvijo novih tarif se razveljavljajo naslednje, sedaj veljavne tarife:

1.) lokalna tarifa (zvezek A) reglementarne in tarifne odredbe za prevoz blaga, kakor tudi 2.) tablice za računanje vozarine (zvezek B), ki je od 1. oktobra 1925 v veljavi; 3.) obenem se ukinja s 1. oktobrom tudi veljavnost tarifnega obvestila MSBR 16143 od 8. junija 1926, ki je bilo objavljeno v «Službenih Novinah» št. 134, in ki se nanaša na uporabo vozarskih tablic na Split rtd. in Dubrovnik itd. v uvoznem prometu.

Tarifna reforma uvaja po preteku enega leta pristaniščno tarifo za Sušak, za katero so se toliko borili posebno hratski gospodarski krogi. Obenem se uvaja tudi posebna izjemna tarifa za dovoz žita in hrane v pasivne kraje, ki pa za Slovenijo ne velja. V ostalem pomenja nova tarifa znatno podražitev vozarine na glavnih progah in za vse suhozemake obmejne prehode za uvozni kakor tudi za izvozni promet ter s tem povišanje produkcijskih stroškov za domačo industrijo in obrt.

Povišanje tarife je sklenila vlada že spomladi koncem marca, in sicer brez zaslišanja tarifnega odbora, ki je edino kompetenten dati o tem svoje strokovno mišljenje a stališča interesov gospodarskih krogov. Kakor čujemo, se sestavlja sedaj tudi nov daljnari za omrežje državnih železnic, in sicer po načelih, ki pomenijo znatno podražitev proizvodnih stroškov za industrijo kakor tudi za uvozno in izvozno trgovino v Sloveniji, ker bodo glede na vzpone posameznih prog kilometrske razdalje napram sedanjim razdaljam znatno povečane.

Hmeljska poročila

Zatec (CSR). 28. avgusta. Razpoloženje in cene žvrste. Od 2900 do 3250 Kč za 50 kg (96.28—107.9 Din za 1 kg).

Zatec, 30. avgusta (brž). Zivahno nakupovanje, stalno zanimanje, cene žvrste in rasteče, od 3200—3400 Kč (okrog 106—115 Din za 1 kg), izjemoma do 3500 (naiovvrstneše blago) Kč za 50 kg. Povpraševanje tudi po letniku 1925., od 2700 do 2800 Kč za 50 kg. Stalno zanimanje.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (30. avgusta) Pšenica: baška, 2 odstotka, 1 vagon 255; baška, 2 vagona 257.50. Jčemen: sremski, 1 vagon 160. Turšičica: baška, 1 vagon 162.50. Moka: baška, 2 vagona 442.50. Otrobi: sremski, debeli, v jutastih vrečah, 1 vagon 135; baški, brez vreč, 5 vagonov 91; sremski, september - oktober, v novih jutastih vrečah, 4 vagoni 105. Tendence nespremenjena.

— Izvez v juliju t. l. je znašal po podatkih generalne direkcije carin 347.410 ton blaga v vrednosti 451.967.654 papirnatih dinarjev, odnosno 41.221.967 zlatih dinarjev proti 291.494 tonam v vrednosti 566.970.167 papirnatih, odnosno 51.388.111 zlatih dinarjev v istem mesecu lanskega leta. Po količini je torej zabeležen znaten napredek za 55.916 ton ali za 19.18 odstotka, dočim je izvoz po vrednosti nazadovol za 10.166.144 zlatih dinarjev ali za 19.78 odstotka. Najglavnejši izvozni predmeti v juliju t. l. so bili (po vrednosti v milijonih Din): gradbeni les 68.8, turšičica 56.7, jaja 40.5, žive svinje 29.8, pšenica 29.0, živa goveda 19.7 in drugo. Izvažalo se je v glavnem v iste države kakor prejšnje mesece.

— Zelo slaba hmeljska letina v Hallertau (Nemčija). Pišejo nam: Dr. Stiegler, poslovodja Nemškega hmeljarskega društva v Münchenu, se je minul tedne osebno prepričal, da so prvi uspehi letošnjega obiranja hmelja v Hallertau zelo razočarali hmeljarje. Ta največji hmeljski okoliš v Nemčiji bo pridelal kakšnih 85.000 stotov po 50 kg, to je malo več kakor polovico lanskega pridelka (lani 67.540 stotov). Četudi so se hmeljarji glede množine zelo zmotili, bo vendar kakovost hmelja prvovrstna. Dosedaj znani uspehi obiranja potrjujejo bojazen izkušentih mož, ki so trdili, da bo peronospora še zelo prikrajšala končni rezultat hmeljske letine.

— Prošnje za izdajo uverenj, potrebnih za oprostitve carine. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja po-

novno interesno, ki vlagajo prošnje na ministrstvo trgovine in industrije v Beogradu za izdajo uverenj v svrhu oprostitve uvozne carine, da morajo priložiti prošnji poleg originalne fakture tudi prepis in prevod fakture ter da mora uvoznik na originalu fakture potrditi s svojo osebno podpisom, da je fakture originalna. Nadalje opozarja Zbornica tudi na to, da morajo biti vse priloge kolkovane s kolkom po 2 Din. Prošnje samo je kolkovati s 5 Din in priložiti je za rešitev kolk za 20 Din. Interesenti naj v lastnem interesu točno upoštevajo gornja navodila.

— Za izvoznike jabolk in drugega sadja. Na Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani se je obrnilo več inozemskih interesentov za naslove izvoznikov domačih jabolk. Zato prosí Zbornica vse, ki imajo jabolka za izvoz na razpolago, da ji sporoče svoje naslove kakor tudi približno množino razpoložljivega blaga. Poleg jabolk se naj navedejo tudi druge vrste sadja, ako je na razpolago v množinah, ki bi prišle v poštev za izvoz.

Borze

30. avgusta.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge poudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 75—0, Vojna škoda 296—0, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 193—194 (194), Ljubljanska kreditna 170—0, Merkantilna 90—95, Praštediona 865 do 868, Slavenska 50—0, Kreditni zavod 165 do 175, Veveče 108—0, Stavbna 55—56, Šešir 103—0. — Blago: Zaključki: hrastovi plohi (podnice) 53 mm, 2.80 m, oziroma 2.85 m, od 18—28, fco vagon meja, 2 vagona po 1200; trami, suhi, merkantilno tesani, fco meja, 2 vagona po 270; parjena bukev, od 27—90 mm, po ogledu, fco meja, 1 vagon po 880; smrekove deske, 25 mm, paralelne, monte, fco meja, 1 vagon po 560; rž, domača, fco nakladalna postaja, 1 vagon po 205. Povpraševalo se je po smrekovih deskah, smrekovih in jelovih hlodih, bukovih drveh in lanenem semenu, brez ponudb. Ponudbe so bile v raznih kmetijskih pridelkih brez povpraševanja.

ZAGREB. V bančnih vrednotah slab promet, v industrijskih malo živahniji. Vojna škoda stabilna okrog 299.5—300. Za ultimo septembra po 301.5, kasa po 298. Za december se je ponujalo kasa po 312. — Dinar v Curihu stabilen. V Zagrebu je tendenca mlačnejša. Zasebnega blaga je mnogo in ga je precej ostalo neprodanega. Tudi Narodna banka je dajala blago v posameznih čekih. Določnost je merodajnih činitelj, da uporabijo vsa sredstva, da bi dinar sedaj v izvorni sezoni ostal stabilen. Porast dinarja bi pomenjal sedaj le škodo. Skupni devizni promet v Zagrebu 6.5 milijona dinarjev. Notirale so devize: Dunaj izplačilo 799.25 do 803.25, ček 799—803, Berlin izplačilo 1350.09 do 1354.09, Italija izplačilo 183.81—185.01, London izplačilo 275—276.2, New York kabel 56.65—56.95, ček 56.466—56.766, Pariz izplačilo 162.85—164.85, Praga izplačilo 167.675—168.675, ček 167.65—168.65, Svica izplačilo 1094.3—1098.3, ček 1094—1096; valute: dolar 55.9—56.2, avstrijski šilingi 802—806, Kč 165.5—166.5; efekti: bančni: Eskomptna 100—100.5, Litora 0—6, Poljo 14.5—15, Sveonca 101—102, Jugo 92—93, Ljubljanska kreditna 165—170, Praštediona 865—870, Narodna 4030—0, Slavenska 50 do 51; industrijski: Drava 245—255, Šečera za Osijek 365—380, Gutmann 255—260, Slavenska 140—144, Slavonija 33—33.5, Našička 1060 do 1120, Trbovlje 360—380, Veveče 108—0; državni: investicijsko 75—76, agrarne 40 do 42, Vojna škoda, promptna 298—299, kasa 298—299, za september 301—301.5, za oktober 304—305.

BEOGRAD. Devize: Dunaj 790—0, Berlin 1351—1352, Italija 184.5—184.75, London 275.6—275.65, New York 56.63 do 56.64, Pariz 163—163.85, Praga 168.1—168.15, Svica 1095.75—1096.

CURIH. Beograd 9.125, Berlin 123.85, New York 517.875, London 25.135, Pariz 14.8875, Milan 16.775, Praga 15.85, Budimpešta 0.00724, Bukarešta 2.50, Sofija 3.75, Varšava 57, Dunaj 73.15.

TRST. Devize: Beograd 54.20—54.60, Dunaj 432—438, Praga 91—91.50, Pariz 88 do 89, London 159.50—159.90, New York 30.70—30.85, Curih 595—600, Budimpešta 0.0425—0.0435, Bukarešta 13.50—14.50; valute: dinarji 53.75—54.50, dolarji 90.50 do 90.75.

DUNAJ. Devize: Beograd 12.4475 do 12.4875, Berlin 163.25—163.75, Budimpešta 99.01—99.31, Bukarešta 3.465—4.485, London 34.2975—34.3975, Milan 22.89—22.99, New York 706.55—709.05, Pariz 20.32—20.42, Praga 20.9275—21.0075, Sofija 5.095—5.135, Varšava 77.75—78.25, Curih 136.37—136.87; valute: dinarji 12.46—12.52, dolarji 704 do 708.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59.44, v Berlinu 7.40, v Londonu (popoldne) 375.

K čisti obleki rabite čisto obutev Moški 99' - Zenski 65' Otroški 49' Baťa

K beli obleki kupite belo obutev Moški 99' - Zenski 65' Otroški 49' Baťa

K platneni obleki kupite platneno obutev Moški 99' - Zenski 65' Otroški 49' Baťa

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 30. avgusta 1926 Višina barometra 308.8

Kraj	Cas	Barom.	Temper.	el. vlažn.	Smer vetra in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavine	
							ob opazovanju	v mm do 7 ure
Ljubljana (dvorec)	7.	770.3	11.0	60	mirno	4	po megli	
	8.	771.1	13.2	85	NE 0.5	0		
	14.	768.2	10.7	49	NE 1	3		
	21.	764.7	17.4	62	NE 1	0		
Maribor	8.	770.2	14.0	79	W 2	7		
	8.	769.8	15.0	88	S 1	1		
Zagreb	8.	68.6	14.0	83	mirno	0		
B. ograd	8.	764.1	15.0	72	mirno	3		
Sarajevo	8.	769.1	20.0	43	W 2	0		
Skopje	8.	764.4	5.0	46	NE 6	0		
Dubrovnik	7.	771.2	8.0	—	mirno	0		megla
Praga	7.	771.2	8.0	—	mirno	0		

Toplota Save pri Ježici je bila 28. VIII. popoldne 15.0 stp. C. Povprečni barometer v Ljubljani je višji kot včeraj za 0.3 mm. Sonce vzhaja ob 5:19 zahaja ob 18:41 luna vzhaja ob 23:41 zahaja ob 14:28. Dunajska vremenska napoved za turek: Vedno bolj oblačno. Tržaška vremenska napoved za turek: Zmerni vzhodno-severnovzhodni vetrovi. Nebo pretežno jasno. Temperatura od 19 do 26 stopinj. Morje nekoliko razburkano.

Hema Dim roj. Prijatelj v ponedeljek, dne 30. avgusta opoldne po dolgi mukopolni bolezni mirno v Gospodu zaspala. Pogreb preblage žene in najbolje mamice se vrši v sredo dopoldne iz hiše žalosti na tukajšno pokopališče. Gradec v Belokrajini, dne 30. avgusta 1926. Globoko žalujoci: Alojzij Dim, gostilničar, soprog. — Rudi, Hemia, Hedica, otroci. — Rodbine: Vinkielj, Kordan, Dim, Prijatelj

Iz življenja in sveta

Požar na Lloydovem parniku

Lloydov parnik «Persian» je zadel težka nesreča. Tisoč milj daleč od Bombayja je nastal na krovu 8000-tonske ladje ogenj, katerega niso mogli kljub naporom pogasiti. Čim je poveljnik uvidel, kakšna nevarnost preti parniku, je telegrafiral po pomoč v Bombay, odkoder je prišlo poročilo, da že hiti rešilna posadka na pomoč. Medtem je drvel «Persian» kot goreči steber proti pristanišču. Sapa, katero je povzročala silna brzina, je še bolj raznetila plamen in ko je bila sila na višku, je posadka ugledala rešilno ekspedicijo, ki je hitela na pomoč.

Nastale so strašne scene. Natovorjenega blaga ni bilo mogoče rešiti, pač pa je bilo treba spasiti človeška življenja. Posadka je storila vse, da se je to zgodilo. Medtem, ko je oddelek pomorščakov gasil ogenj, so se ljudje izkrcavali in prestopali na ladjo, ki jim je prihitela na pomoč. Rešili so se vsi oficirji in moštvo. Ko so že bili vsi na krovu rešilne ladje, se je odprl njihovim očem grozen prizor: s strašnim truščom in hrumom se je «Persian» razkral, potem pa je vdrla v njegov trup voda in ladja se je potopila na dno morja. Lloyd je oškodovan za težke denarje.

Poljski zunanji minister Zaleski, čegar bivanje v Parizu vzbuja splošno pozornost.

Polom madžarskega aristokrata

Uradni list madžarske vlade je te dni objavil vest, da je postavljen grof Emerik Degenfeld pod kuratelo. S to objavo je zaključen velik del svobodne karijere aristokrata, ki je pripadal najbolj znanim kavalirskim krogom povojne Madžarske.

Degenfeld, ki živi zadnje čase v nekem sanatoriju za živčne bolezni, je bil še nedavno eden izmed najbogatejših madžarskih plemenitašev. V komitatu Haydu je imel 11.000 orolov zemljišča. In vse to ogromno posestvo je slo po vodi tekmo 15-letnega prijateljstva z neko madžarsko igralko. Ko je bil grof popolnoma uničen in je ostal brez beliča v žepu, je igralka razmerje seveda prekinila.

Obubožani grof se je nato zagledal v neko plesalko z imenom Edit Sugar, hčer nekega kurjača. Četudi je živel z njo v najskromnejših razmerah, je prišel naposled tako na psa, da ni mogel plačati niti stanarine za eno sobo. Živel je od suhega kruha in od ostankov, ki jih je dobival po restavracijah. Siromaka, kakršen je bil, je sedaj postavila še žena pred dur. Sorodniki aristokrata, ki so videli, da ni z njim mogoče početi nič več pametnega, so ga končno izročili v oskrbo nekemu sanatoriju, obenem pa so mu dali skrbnika, da bo škandalov enkrat za vedno konec.

Druga zmagovalka rokavskega preliva

Letošnje poletje je izredno ugodno in hvaležno vsaj za tekmovalke pri preplavanju Rokavskega preliva. Ni še minil mesec dni, odkar je miss Ederle ju-naško preplavala Kanal in vzbudila splošno občudovanje svoje energije. Kmalu po tem dogodku se je lotila še mnogih drugih ljudi, moških in žensk, ista želja. Toda, kakor jih je mnogo poklicanih, a malo izvoljenih, tako so imeli tudi v tem primeru tekmovalci za preplavanje Kanala smolo. Par moških je vztrajalo po nekaj ur v vodi, potem pa so morali opustiti misel na zmago ter se vdati v svojo usodo. Srečo je imela samo mrs. Corson, zopet Američanka, toda rodom Skandinavka. Ona je sedma oseba, kateri se je v zgodovini človeštva posrečilo preplavati Rokavski preliv.

Mrs. Cremington Corson je rodom Danka ter mati dveh otrok. Njen poskus za preplavanje Kanala pa ni šel za tem, da bi prekosila svojih šest prednikov, temveč, da zasluži kaj za svoje otroke. Ima dečka, ki je star 3 in pol leta in

deklico, ki ima šele 2 leti. Gmotna potreba je torej bila tista sila, ki je pogonila 27-letno mater v valove, s čimer je zaslužila 25.000 dolarjev.

Corsonova je šla v vodo v petek nekaj pred polnočjo pri rtu Grisezu, ter je dosegla angleško nabrežje pri Dovru ob 3 in nekaj minut popoldne. Plavala je vsega skupaj 15 ur in 38 minut, to je 1 uro in 8 minut več, kakor Gertruda Ederle.

Ko se je bližala angleškemu nabrežju, jo je množica zbranega ljudstva navdušeno pozdravljala. Prišedši na breg pa se je zgrudila onemogla na zemljo, tako, da so jo morali odnesti v šotor, kjer so ji pomagali na noge. Potem so jo odpeljali z motornim čolnom v Dover.

Vreme je imela mrs. Corson zelo ugodno. Ponoči je plavala z veliko lahkoto in se je med plavanjem razgovarjala s svojim možem, pilotom in trenerjem, ki so jo spremljali na motornem čolnu. Najtežja partija je bila tik pred angleško obalo, kjer so plavalci prjuskali nasproti veliki valovi, ter ji pretili, da se bo treba ali vrniti ali pa omagati pred ciljem.

V Ameriki mislijo sedaj nato, da bi tekmovali mis Ederle in mrs. Corson okoli otoka Manhattan. Ta tekma bi znašala 41 milj ali 66 km.

Strela mu je šla skozi glavo

Neki monakovski študent je šel s svojim prijateljem na planino. Na prvi etapi sta imela hribolazca lepo vreme, potem je začelo deževati in naposled se je zopet zvedrilo. Ta nagla izprememba v vremenu je izvajala oba planinca iz koč, v kateri sta se ustavila, zopet na prsto in z daljnogledom v roki sta fanta opazovala strani neba, katere so začeli zopet zakrivati oblaki.

Naenkrat se je zgodilo čudo. Zabliskalo se je in tresčilo. Strela je zadelo v glavo enega izmed študentov, ki je imel v rokah daljnogled. Ožgala ga je na temenu, vrgla na tla ter ga ranila tudi na levi nogi.

Študent se je takoj zvrnil na zemljo; prijatelj, ki se je samo prestrašil, pa ga je zadel hitro na ramo ter ga nesel v koč. K sreči je bil med planinci tudi neki zdravnik, ki je takoj skušal obuditi od strele zadetega mladeniča k življenju. Po ugotovitvi, da srce brezhibno funkcionira, ga je začel drgniti po životu in tako je prišel ponosrečen zopet k sebi. Čez četrte ure je bil že zopet živ in na njem ni bilo videti, da je bil še pred kratkim navidez mrtev.

Turisti so ga prenesli zopet v Monakovo, kjer je moral leči v posteljo. Tu so se začele rane na noge zelo hitro celiti, medtem ko se rana na temenu le počasi zapira. Zdravniki se za slučaj silno zanimajo in ugibajo, kako je strela izginila v zemljo. Na obleki študenta ni sledu o poškodbah in tudi koža ni nikjer ožgana. Samo levi študentov čevlji, je nekoliko opraskan, pač radi tega, ker je bil močno okovan z debelimi žebli.

Najboljši francoski otroci, ki so pri tekmi v lepoti dobili prve nagrade ministrstva za higijeno in «Matina».

Zastrupljenja z gobami in sladoledom

V Eberswaldu na Nemškem je pred kratkim zbolelo več oseb, ki so zavžile strupene gobe. Vsi ti ljudje so kupili gobe v isti trgovini in so jih skuhale brez običajne opreznosti. Posledice so nastopile zelo kmalu. Pojavili so se znaki zastrupljenja, bolnikom je začelo pešati srce in nekateri so tudi umrli; strupene gobe so spravile na mrtvaški oder.

KO je umiral dober oče

Je poklical k sebi svoje in rekel: «Za ustiti Vam nimam kaj, pač pa Vam dam najboljši nasvet, kupujte vse običajne potrebšnine pri trdkci»
DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.
kakor sem storil jaz in dobro boste živeli.

šest ljudi. V bolnici pa leži še nadaljnih sedem oseb, ki so tudi jedle strupene gobe in katerih stanje je zelo resno. Državno pravdnštvo je radi tega odredilo strogo preiskavo ter proti trgovcu z gobami vložilo kazensko ovadbo.

V Offenbachu razsaja že nekaj dni hud paratifus, ki se čedalje bolj širi in je zahteval že več smrtnih žrtev. Dolgo je bila zdravnikom uganka, odkod se je vzela bolezen. Paciente je najprej stiskala griza, potem pa so se pojavili simptomi paratifusa, ki so se naposled razvili v zelo resne slučaje.

Prvotno mišljenje, da je nastal paratifus radi slabe pitne vode, so zdravniki morali korigirati. Izkazalo se je namreč, da so bolniki jedli sladoled, v ka-

terem so se nahajali bacili paratifusa. Za pravilno se je izkazala razlaga, da je imel sladoledar doma otroka, ki je zbolel za paratifusom, in ker je premalopazil na snadnost, so prišli bacili v sladoled, s sladoledom pa v želodec sladkosnedežev. Tako je najprej zbolelo 40 ljudi, njih število pa se je kmalu pomnožilo na 400.

Offenbach je radi epidemije cerniran. Prebivalstvo strašno trpi radi tega in se boji, da bo tifus pobral vse, kar je živega.

× *Solnčarica v Madridu.* Pariška «Agence Havas» javlja iz Madrida, da vlada na Španjskem že teden dni izredno visoka temperatura. Toplomer je kazal zadnje dni 57 stopinj nad ničlo. Dve osebi sta umrli na solnčarici, mnogo ljudi pa leži v bolnišnicah.

Darujte za dijaške kuhinje

Porotne obravnave

Dolenjski Čaruga pred porotniki

Novo mesto, 30. avgusta

Jesensko zasedanje novomeškega porotnega sodišča je bilo otvorjeno danes z edino razpravo proti 23-letnemu brezposelnemu delavcu, zloglasnemu Ivanu Jeketu iz Podulca, znanemu splošno pod imenom »Dolenjski Čaruga«, ter proti njegovi ljubici, dekli Julijani Vrabčevi in njegovemu pajdašu Matevžu Podlogarju iz St. Janža.

Začetkom l. 1925 je bilo izvršenih na Krškem polju in v sosednjih hribih več velikih tatvin, ki so vzbudile po drzni izvedbi splošno pozornost. Videlo se je, da jih je izvršila dobro organizirana tatinska tolpa, ki je natanko poznala hišne razmere pri okradenih. Sum je padel takoj na Ivana Jeketa, o katerem se je vedelo, da ni dosti prida in da se brez pravega posla potika okrog v družbi maloprdnih tovarišev. Dne 28. marca 1925 so ga orožniki iz Rake aretirali in je takoj priznal pet tatvin. Toda že čez teden dni se mu je posrečilo pobegniti iz zaporov okrajnega sodišča v Krškem. Dobil je od svojih prijateljev v zaporu žago, s katero je prežagal verige, v katere je bil uklenjen, in omrežje na oknu ter ušel. Kmalu je Jeketa nadaljeval svoje delo s še večjo predrznostjo in uspehom. Kljub neumornemu zasledovanju orožnikov se je

V noči od 13. na 14. marca 1925 so siloma odprli Jurečičevo trgovino ter odnesli za 16.000 Din blaga in 9.000 Din gotovine. Jeketa je bil sicer kmalu nato aretiran in odveden v zapore krškega sodišča, od koder pa je že po preteku enega tedna pobegnil.

Komaj se je rešil zapore, so se že začele velike tatvine v bližnjem Posavju. Med drugim je bilo vlomljeno v trgovino Franceta Petana in odpeljano blaga za 38.000 dinarjev. Dasi je marsikaj govorilo za to, da je izvršila te tatvine Jeketova družba, vendar se to ne da dokazati.

Prva tatvina, o kateri je dokazano, da jo je izvršil Jeketa, je ona pri posestniku Ivanu Metelku v Planini pri Krškem. Med drugim je ugrabil tamkaj tudi skoro novo odejo, katero so letos našli orožniki na podstrešju mrtvašnice na Raki, kjer je Jeketa dolgo prenočeval in se s to ukradeni odejo pokrival. Dalje priznava Jeketa vlom pri trgovcu Josipu Cerovškemu v Velikem Trnu, kjer je njegova družba odnesla blaga in drobitja skoro za 6.000 Din. Letos sta Jeketa in Podlogar okradla najprej posestniko Frančiško Bajčevno na Raki, kjer sta vlomila v hram in vzela okrog 200 litrov vina. K dobremu vnu spada seveda tudi pešenka. To sta Jeketa in Podlogar našla v 80 kg težkem prešiču posestnika Janeza Žibertu v Koritnici, ki ga je Jeketa kar v hlevu zaklal, nakar so ga pozneje odrli in

Ivan Jeketa in Julka Vrabčeva ob aretaciji.

skrival celo leto in so ga orožniki prijeli šele po aretaciji njegovega pajdaša Podlogarja v Rajhenburgu ter ga 9. marca 1926 prepeljali v zapore novomeškega okrajnega sodišča.

Jeketa je bil rojen kot nezakonski sin. Mati ni skrbela za njegovo vzgojo, ampak mu je dajala še celo potuho. Ko je nehal hoditi v šolo, se je šel učiti mizarstva, pozneje je delal v hrvaških šumah, v rudniku in na kmetih, toda nikjer ni imel obstanka. Najljubše mu je bilo pač pohajkovanje. Komaj 16 let star je bil že obsojen radi hudodelstva tatvine, nato pa še dvakrat radi težke telesne poškodbe in javne nepravnosti. Z dvajsetimi leti pa je postal že glavar največje tatinske tolpe v Krški in sosednji Savski dolini Sam priznava, da je izvršil tatvin za več stotisoč kron.

L. 1923 se je seznanil v novomeških zaporih z Julijano Vrabčevno, katero si je izbral za svojo ljubico. Ko sta prišla iz jenišnice, sta postala neločljiva tovariša. Potikala sta se skupaj po krškem in novomeškem okraju ter po Štajerski. Tretji, ki se je začetkom letošnjega leta pridružil Jeketu in izvrševal z njim vlome, je rudar Matevž Podlogar, delomržen in k tatvini nagnjen človek.

Jeketa se je moral zagovarjati danes radi cele vrste skrajno drznih tatvin in vlomov. Najstarejšo tatvino, radi katere še ni bil kaznovan, je izvršil meseca oktobra 1920 na Raki, ko je ukradel ponoči Kristini Bonovi iz kurnika dva purana, katere je zanesel k svojim tovarišem, ki so jih potem skupaj pojedli. V noči od 14. na 15. februarja 1925 je vlomil v klet in jedilnico občinske bolnice v Krškem in pokradel tamkaj za 1.439 Din jestvin, jedilnice orodja in servietov. Že čez 4 dni nato se je pojavil na Raki, kjer je izvršil kar dva vroma. Izpraznil je kovček Tomaža Maznika, pri Tereziji Salmičevi pa se je založil z mastjo in svinskim mesom. Dobrih 14 dni kasneje se je oglasil Jeketa s svojo družbo v Dolenjem Maharovcu pri Mihaelu Banu. Tamkaj so odnesli iz trgovine blaga in drobitja za 5.000 Din. Bil so sicer opaženi, vendar se jim je posrečilo pobegniti s plenom, še predno so se zbrali vaščani. Ta uspeh je dal vlomilec novega poguma in čez 5 dni so izvršili veliko tatvino v Črošenjeh.

skupaj pojedli. Kjer Jeketa ni šlo vse gladko izpod rok, se je posluževal tudi samokresa. Tako je na posestnika Janeza Grabnarja oddal iz podstrešja, kamor je vlomil, zaporedoma kar tri strele in ga težko ranil na trebuhu. Največjo tatvino pa sta izvršila Jeketa in Podlogar v noči od 1. na 2. februarja 1926 na Raki, ko sta pokradla trgovcu Francu Česnovarju za 35.000 Din blaga. Vrgla sta s kolom omrežje iz kuhinjskega okna, prišla tako na hodnik in vlomila potem z vitrihom v trgovino. Jeketa je zložil ukradeni blago v štiri velike zavoje in vreče, ki sta jih potem sama odnesla. 14 dni kasneje, na pustno nedeljo, je osrečil s svojim posetom stanovanje okrajnega zdravnika dr. Smoleta, kateremu je napravil preko 2.000 Din škode. Vmes pa je prireljal tudi pridno love na gosti in kokoši, da je imel vedno dobro hrano za svoja težka podjetja.

Ko so mu postala tla na Dolenjskem že prevročna, se je umaknil Jeketa s svojimi na Štajersko in se nastanil pri rudarju Francetu Jenku na Raštajnu pod imenom Ivan Hribar. Takoj po njegovem prihodu so sledili v okolici drzni vlomi in ropi. Šele po dolgem času je prišel pravici v roke in je bila izvršena njegova aretacija, kakor smo svoječasno že poročali, na precej dramatičen način.

Na današnji razpravi je bila dvorana nabito polna. V prvi vrsti se seveda zanima za lepega Jeketa, dolenjskega Čaruga, ženske svet, ki zavzema več kot polovico dvorane. Jeketa, ponosen, lep in velik mladenič, star komaj 23 let, priznava vse, kar mu očita obtožnica, le nekaj malenkosti zanika. Vsi njegovi zagovori gredo za tem, da se zaščiti njegova tovariša, zlasti pa njegova ljubica Julka Vrabčeva, ki je v 8. mesecu nosečnosti.

Razpravo vodi predsednik okrajnega sodišča dr. Polensek, votanta sta ss. dr. Flöschinger in sv. dr. Romih, zapisnikar praktikant Prijatelj. Obtožbo zastopa državni pravdnika namestnik Kovač, braniljo dr. Česnik Jeketa, dv. sv. Garzarolli Podlogarja in dr. Zupančič Vrabčevno. Ob 19. je stavlil sodni dvor porotnikom 13 vprašanj, nakar so se pričeli govori državnega pravdnika in braniteljev. Razprava bo trajala danes pozno v noč.

Celje, 30. avgusta

Danes, dne 30. t. m., se je pričelo jesensko zasedanje celjske porote. Predsedoval je dv. sv. dr. Levčičnik, votanta sta bila vss. dr. Stepančič in okr. sodnik dr. Lenard, državni pravdnik dr. Rus.

Za grd pogled nož v vrat

Prvi je sedel na zatožni klopi Josip Gumzej, 18letni tovarniški delavec v Zbelovem v konjiškem okraju. Gumzej je stal v nedeljo, dne 18. julija, pred hišo Cecilije Videčnik v Podpečih ter si je s svojim dekletom Marijo Ajdnik preganjal dolg čas. Mimo sta šla brata Franc in Henrik Gumzej ter krenila v bližnji vinotoč. Ko sta se v vracala, sta šla brez besede in pozdrava mimo zgoraj omenjene družbe, nakar ju je poklicala Cecilija Videčnik ter vprašala, kako je bilo v vinotoču. Ko sta pa nato brata stopila na vrt, kjer je ležala ostala družba, je Josip Gumzej vprašal Henrika Gumzeja: »Ti, Henrik, kat me pa danes tako grdo gledaš?« V trenutku sta se oba spopadla. Navzoči ženski sta skušali sicer zbrantljivi pretep, a Josip Gumzej je med tem že potegnil svoj nož ter zadel z njim Henrika Gumzeja v vrat, nakar je ta omahnil in se takoj zgrudil nezavesten na tla.

Obdolženec svoje delanje v polni meri priznava in trdi, da se s pokojnim Henrikom Gumzejem že iz šole nista razumela, v zadnjem času pa sta se naravnost smrtno sovražila. Izgovarjal pa se je s hudo jezo in da ga je tudi umorjeni Henrik Gumzej suval. Nož je nosil že 6 tednov pri sebi, poprej pa ga je zbrusil tako, da je imel dvojnato rezilo in sicer iz bojazni pred svojimi sovražniki.

Zagovornik dr. Rožič je predlagal naj se stavi k edinemu vprašanju glede uboja še dodatno vprašanje glede silobrana, kar pa je senat odklonil. Zagovornik je prijavil ničnost. Porotniki so potrdili vprašanje glede uboja, nakar je bil Josip Gumzej obsojen na dve leti težke ječe.

Posilstvo

Kot drugi se je zagovarjal 17letni Alojz Skoflek, posestnikov sin v Hrenovem, občina Nova cerkev. Obtožen je bil hudodelstva posilstva, katero je zakrivil nad dvema še ne 14 let starima deklicama v Novi cerkvi. Njegovo kaznjivo delanje je prišlo na ta način na dan, da je učiteljica v šoli zasačila pri oni deklici, katero je spolno zlorabil, neko pismo sramotne vsebine, in česar se je dalo sklepati, da je v spolnem občevanju dobro poučena. Obe zlorabljene deklici sta vztrajali pri svojih prvotnih trditvah, da ju je obtoženec spolno zlorabil. Skoflek je glede ene krivdo v polni meri priznal, trdi pa, da ga je ona k temu dejanju zapeljala. Glede druge svojo krivdo trdovratno zanika z izgovorom, da jo je moral pač kdo drugi spolno zlorabiti.

Porotniki so potrdili vprašanje glede posilstva in je bil Skoflek obsojen na 15 mesecev težke ječe.

Zagonečen roparski napad

Kot tretji slučaj se je obravnaval pred današnjo poroto roparski napad, katerega sta bila obdolžena 26letni oženjeni delavec Anton Petrovič iz Lešja pri Zetalah in 24letni samski posestnikov sin Franc Vogrinc iz Podloga pri Zetalah.

Ko se je vračal dne 12. junija proti večeru krošnjar Anton Horvat po pešpoti iz Zetal v smeri proti Krapini domov, so ga sredi pota na štajersko-hrvatski meji pri takozvanih krapinskih lednikih ustavili trije možje ter mu izropali denarnico, v kateri je imel 1820 Din gotovine. V Zetalah je prodal svoje klobuke, ostanek nerazprodane zaloge pa je pustil pri trgovcu in gostilničarju Francu Svenšek. Ko se je nato vračal proti 19. uri proti domu, je srečal tri delavce: enega manjšega, v katerem je pozneje spoznal Antona Petroviča, in dva večja, od katerih se eden imenuje Franc. Obdolženi Anton Petrovič ga je vprašal, ali ima kaj za kaditi. Ko mu je nato poudaril cigareto in tudi ostalima dal po eno, je hotel vsem trem cigarete prižgati. Tedaj pa je naenkrat pristopil Petrovič, držeč desno roko od zadaj, ter mu rekel: »Daj denar!« Horvat jih je začel tolažiti z besedami: »Ljubi ljudje, kje bom vzel denar, denarja nimam, sem reven delavec kakor vi in danes ni bilo plačila.« Te besede je rabil zaradi tega, da napadalcu ne bi slutili v nametnega trgovca, ampak delavca. Toda Petrovič je ponovno zahteval od njega denar in ga v tem hipu je z sunil z nožem v desno prsno stran tako silo, da mu je predrl obleko in ga lahko ranil med 6. rebrom. Obstojala je pri tem sunku za Horvata smrtna nevarnost. Ta je nato pokleknil pred Petroviča rekoč: »Lepo vas prosim, imam otroke, pustite me pri življenju, če pa mislite, da imam denar, mi ga vzemite.« Tudi obdolženi Fran Vogrinc je nato zahteval od njega denar, Petrovič pa ga je takoj preiskal in mu odvzel iz notranjega žepa denarnico.

Oropani Horvat je orožnikom izjavil, da bi storilce spoznal, če bi se mu predočili. Ko so nato več sumljivih oseb z njim konfrontirali, je z gotovostjo spoznal Antona Petroviča in Franca Vogrince kot glavna udeleženca tega roparskega napada ter je tudi pred sodiščem in današnjo poroto razpravo izjavil, da je vsaka pomota v obeh izključena. Tretjega, ki se pa ropa neposredno ni udeležil, ampak je stal samo v bližini in se smejal, ni mogel spoznati. Po orožniških poizvedbah prebivata oba obdolženca samo pol ure od kraja, kjer je bil izvršen roparski napad. Alibi se jima je ponesrečilo. Petrovič je na zelo slabem glasu in se je ugotovilo, da je že l. 1917 ali 1918 v Trstu umoril in oropal neko branjevko ter bil nato obsojen od vojnega sodišča na 18 let težke ječe. Franc Vogrinc pa je od nekdanj njegov najvernejši drug. Zelo značilno je tudi, da sta se oba obdolženca, ko sta bila konfrontirana z Antonom Horvatom, iz strahu tresla po vsem životu ter sta tudi na sodišču ob srečanju z njim nenavadno prebledela.

Med razpravo se je pokazala potreba, da se zasliši glavna pričča Anton Horvat, vsled česar je bila razprava preložena.

Sport

Ilirija : Viktorija (Zagreb) 5 : 1 (2 : 0)

Mogoče nekoliko prezgodaj je Ilirija v nedeljo s tekmo z zagrebko Viktorijo otvorila letošnjo jesensko sezono. Običajno izrablja še lepe nedelje za izlete, radi tega je bil poset tekme precej pičel. Posetniki nedeljske tekme pa so prav zadovoljni odhajali z igrišča, ker je bila tekma, ki se je odigrala, zelo fair, prav napeta ter nudila gledalcu dokaj zanimive situacije.

Ilirija je nastopila s štirimi rezervami, od katerih so se nekatere prav dobro obnesle. Po odhodu Lada Zupančiča k vojakom je bilo pri Iliriji vprašanje dobre krilske vrste najbolj pereče. Poleg srednjega krilca Gabeta sta igrala v krilski vrsti Dekleva in Verovšek; reči moramo, da sta prav dobro izpolnila svoji mesti in da sta bila v prvi polovici skoraj boljša kot Gabeta, ki je šele v drugi polovici prišel do prave vevljave. Vrata Ilirije je topot branil Kreč; gotovo da mu manjka še potrebne rutine, vendar pa je branil dobro ter je v zelo nevarnih situacijah pokazal skoraj preveliko hladnokrvnost. Od branilcev je briljiral Pleš, brezdvomno danes najboljši branilec v Sloveniji. Njegove taktične zmožnosti se izražajo zlasti v pravilnem plasiranju, ki je brezhibno. Poleg tega je pokazal mnogo lepih tehničnih trikov, ki so mu omogočili, da je nasprotnikom odvzel skoraj vsako žogo. Bil je v odlični formi, v kateri bo, kakor upamo tudi ostal s tem pripomočel Iliriji tudi v bodoče do lepih uspehov, gledalcem pa s svojo igro, ki je izredno mla na in prevdarna, nudil še pri marsikateri tekmi velik sportni užitek. V napadu sta bila najboljša Herman in Dobrilet. Zadnji je imel zopet svoj dan, kar se kaže prodornosti. Poleg tega pa se pri Dobriletu opazuje že daljši napredek tudi v tem, da ne skuša doseči uspehov samo s prodori, temveč upošteva tudi svoje soigračke ter s tem s taktičnega stališča mnogo koristi napadalni vrsti. Herman je bil navezan bolj sam na sebe, ker Šiška ni znal držati z njim prave zveze. Za Šiško je potreben še precejšen trening, da mu bo zajamčeno mesto v prvem moštvu. Taktično se ne ustreza in je tudi precej neokreten. Omana smo videli že boljše, ravnotako Kreča na levem krilu, ki je bil nekoliko počasen.

Moštvo Viktorije je igralo zelo fair ter si je kljub temu, da kot celota ni moglo biti Iliriji enakovredno, napravilo dober vtis. Kakor je bilo pričakovati, je visoko nadkriljeval svoje soigračke srednji krilec Premerl. Njegove glavne lastnosti, vzdržljivost, tehnično znanje in ofenzivne ter defenzivne taktične sposobnosti je tudi pri nedeljski tekmi pokazal v obilni meri. Poleg njega bi bilo povalno omeniti vratarja, ki je izborni branil svoje svetišče; za bitih golov skoraj ni bilo mogoče držati. Ostali igralci so pohtrovalni, vendar se ni nobeden posebno odlikoval. Napadalna vrsta je izvedla nekaj lepih kombinacij, vendar pa je pred golom preveč oklevala. Vidmajer na desnem krilu ni več oni igralec, kakor smo ga bili vajeni v Ljubljani.

Tekma je bila precej otvorena, vendar pa se je jasno videla premoč Ilirije. V 31. min. sledi po kornerju proti V. kombinacija Kreč-Dekleva-Dobrilet in zadnji doseže z lepim strelom vodstvo za II. V 40. min. strelja Vidmajer na gol, toda Kreč odbije. Leva zveza V. vjame žogo ter jo zabije v gol. Toda Vidmajer stoji v off side in sodnik pravilno gola ne prizna. V 42. min. strelja Oman, vratar V. ujame, toda žoga mu uide v gol. 2 : 0.

V drugi polovici se gostje trudijo še bolj, toda brez uspeha. V 24. min. strelja Herman krasen korner in dobro plasirani Dobrilet pošlje žogo lepo v glavo v mrežo. Še lepši pa je bil sledeči gol, ki ga je zabil z razantnim strelom Dobrilet v 28. min. iz daljave kakih 25 m. V 33. min. strelja Oman v levi kot in žoga se odbije od droga v mrežo. Eno minuto pred koncem dosežejo gostje po levi zvezi Kornfeldu svoj častni gol.

Sodil je dobro g. Vodišek, ki pa proti gostom ni diktiral ene enakmetrovke, ki bi bila radi foula v kazenskem prostoru docela upravičena.

Ostale nogometne tekme

LJUBLJANA: Jadran : Ilirija rez. 2 : 2. Panonija : Mladika 2 : 1. Jadran : Triglav 5 : 2.

CELJE: Gradjanski (Zagreb) : Atletiki 5 : 0 (4 : 0).

ZAGREB: Tekme za Teslijev pokal. V soboto: Hašk : Croatia 4 : 0. Derby : Concordia 5 : 2; v nedeljo: Hašk : Derby 4 : 0 (2 : 0). Concordia : Croatia 1 : 1 (0 : 1). Sparta : Segesta (Sisak) 5 : 1 (3 : 1). Po teh izidih dobi torej Hašk Teslijev pokal, Croatia tolažini, a Sparta tretji pokal.

BEOGRAD: Jedinstvo : Gradjanski (Osijek) 3 : 1.

KARLOVAC: Uskok (Zagreb) : Olimpija (Karlovac) 3 : 1 (1 : 1).

SPLIT: Borac : delavska reprezentanca Zagreba 2 : 1. V reprezentanci Zagreba so igrali večinoma igralci Železničarjev.

DUNAJ: Nedeljske prvenstvene tekme so prinesle precej iznadenj, ker so bili poraženi vsi favoriti. Izidi so bili sledeči: Slovian : Rapid 4 : 3 (2 : 0). Simmering : Amateure 2 : 1 (0 : 1). BAC : Admiras 2 : 1 (1 : 0); BAC je igral svojo prvo tekmo v prvem razredu. Rudolfshügel : WAC 2 : 1 (1 : 0). Wacker : Sportklub 5 : 1 (2 : 1). Cricketer : Vienna 5 : 1 (1 : 1).

PRAGA: DFC : Pardubice 4 : 1. Slavija : Nuselsky 4 : 3.

BUDIMPESTA: MTK : Hakoah (Dunaj) 4 : 2 (2 : 2). FTC : B33 6 : 2 (3 : 2).

BASEL: Švica : Belgija 5 : 2 (1 : 0).

Sportna nedelja v Mariboru

Velik lahkotletičen miting in lawn-tenis turnir za prvenstvo mariborske oblasti.

Nedelja je minula v Mariboru v znamenju sporta. Krasno vreme je bilo sportnikom zelo naklonjeno in vsa tekmovanja so se izvršila ob veliki sportni disciplini in najlepšem redu. Da se Maribor v sportnem pogledu prav lepo razvija, priča prošla sportna nedelja, ko so Mariborčani pokazali svoje uspehe tudi v lahki atletiki in prireditvi, ki je bila ena največjih sportnih prireditvev po vojni v Mariboru. Celo nedeljo so se vršila tekmovanja v vseh glavnih panogah lahkotletike in okvirju dvomatcha SD Rapid : ISSK Maribor. Atleti SK Ptujja so startali izven konkurence. Udeležba je bila nadvse častna in doseženi rezultati prav lepi. Publike je bilo precej, kar je tudi dokaz, da raste v Mariboru zanimanje tudi za lahkotletiko.

Doseženi so bili nastopni rezultati:
Tek na 100 m: 1. Barlovič (Rapid) 12.1. 2. Koren (Maribor) 12.2. 3. Jeglitsch (Rapid) 12.3.

Tek na 200 m: 1. Jeglitsch (R) 24.8. 2. Barlovič (R) 25.7. 3. Rak (M) 26.

Tek na 800 m: 1. Jeglitsch (R) 2:16.7. 2. Hoffer (R) 2:17.2. 3. Rak (M) 2:20.7.

Tek na 1500 m: 1. Kovatič (M) 4:51.6. ostali tekmovalci so bili diskvalificirani.

Crosscountry 6500 m: 1. Pernath (R) 24:10.2. 2. Kovatič (M) 24:22.6. 3. Puch (R) 26:18.

Met kopja: 1. Koren (M) 33.58 m. 2. Zmork (R) 32.97 m. 3. Barlovič (R) 31.17 m. Skoko (Ptuj) izven konkurence 37.99 m.

Met diska: 1. Barlovič (R) 28.12 m. 2. Zmork (R) 26.16 m. 3. Kosi (M) 25.52 m. Skoko (Ptuj) izven konkurence 30.55 m.

Met kroglice: 1. Barlovič (R) 9.88. 2. Zmork (R) 9.77 in pol m. 3. Wagner (M) 8.20 in pol m. Skoko (Ptuj) izven konkurence 10.59 metra.

Skok v daljavo: 1. Koren (M) 5.25 m. 2. Zmork (R) 5.25 m. 3. Vodeb (M) 4.59 m. Murn (Ptuj) izven konkurence 5.33 m.

Skok ob pešici: 1. Hreščak (M) 251.5 cm. 2. Kovatič (M) 237.5 cm. 3. Hoffer (R) 231 cm.

Skok v višino z zaletom: 1. Zmork (R) 159 cm. 2. Koren (M) 149.25. 3. März (R) 145 cm.

V celoti je dosegel SD Rapid 73 točk. ISSK Maribor pa 46 točk.

Lawn-tenis turnir za prvenstvo mariborske oblasti.

Ob najlepšem vremenu se je vršil v soboto in v nedeljo v Mariboru lawn-tenis turnir, ki ga je priredil ISSK Maribor za prvenstvo mariborske oblasti ter za prehodno pokalno darilo «Marburger Zeitung». Udeležba na turnirju je bila naravnost sijajna. Bila je to največja sportna prireditev vrste v Mariboru. Turnirja se je udeležilo mnogo odličnih igralcev kot gospe dr. Krausova, Schweighartova, gđ. Stergerjeva in druge ter od gospodov Leyrer, dr. Blanke, Bergant, Gasperin in drugi. Da je turnir v vsakem pogledu kar najlepše izpadel, gre posebnoma zahvala turnirskemu vodstvu z gospodom dr. Poljancem na čelu ter nadalje gg. Babiču in Videmsku. Zal, da zanimanje občinstva za turnir ni bilo veliko.

Rezultati so bili sledeči:

I. gospodje single za prvenstvo mariborske oblasti ter kupu «Marburger Zeitung»: 1. g. W. Leyrer, 2. g. Gasperin.

II. Dame single za prvenstvo mariborske oblasti ter častno darilo «Marburger Zeitung»: 1. ga. dr. Krausova, 2. gđ. Schranne.

III. Gospodje double: 1. Leyrer-Blanke, 2. Beneš-Bergant.

IV. Dame double: 1. Schweighart-Kraus, 2. Loos-Babič.

V. Mixed double: 1. Schweighart-Blanke, 2. Stergar-Bergant, 3. Scherbaum-Halbarth.

Najlepše uspehe je dosegel SD Rapid, častno pa sta se odrezala tudi ISSK Maribor in SK Ptuj. Zvečer se je vršila razdelitev nagrad združena z družabnim sestankom v veliki dvorani hotela «Meran». Dvorana je bila vsa v cvetju in v navzočnosti velikega števila odličnih sportnikov je ob vselem razpoloženju minul lep sportni družabni večer.

Hazena: Maribor : Rapid 10:1 (4:0)

Tekma med hazena družinama SD Rapid in ISSK Maribor je končala z visoko zmago Maribora. Mariborčanke so tehnično zelo prekašale svoje nasprotnice in stopajo v vrsto najresnejših favoritov za prvenstvo Mlada družina Rapida je šele v prvem početku razvoja vendar se opazuje precejšen napredek. Poraz pa naj mlade družine ne plaši, kajti s sistematičnim treningom bo gotovo dosegla še lepe uspehe.

Kolesarsko prvenstvo Slovenije

Zmagovalec Joško Ramsak (Zvonček, Ptuj)

V nedeljo ob 6. zjutraj je startalo v Ljubljani 16 dirkačev k dirki, ki se je vršila na 146 km dolgi progi Ljubljana - Maribor. Dirkači so pripadali sledečim klubom: Kol. klub Celje, Disk (Domžale), Kol. Ilirija (Ljubljana), Perun (Maribor), Primorje (Ljubljana), Zvonček (Ptuj). Favoriti Hvala, Ramsak, Solar in Zanoškar so se odtrgali od ostalih pri Trojanskih ter vozili skupaj do Celja. Tukaj je Hvala radi defekta odstopil. Pri km 104 se je glavnemu favoritu Solarju pretrgala veriga, kar je imelo za posledico, da ni mogel več priti v poštev za prvo mesto. Zamudil je pri tem celih 20 minut, vendar pa se je še plasiral na tretje mesto.

Izidi so bili: 1. Joško Ramsak (Zvonček, Ptuj) 4:35.41. 2. S. Zanoškar (Primorje) 4:37.52. 3. J. Solar (Ilirija) 4:40.59. G. Zanoškar je vložil protest proti Ramsaku, ki se je baje 12 km pred ciljem dal voditi od netekmovalca. Z rešitvijo tega protesta bo torej šele rešeno vprašanje letošnjega prvaka.

SK Ilirija in lahkotletsko tekmovanje za prvenstvo Slovenije

Nedavno smo posneli iz «Slov. Narodna» izjavo SK Ilirija, ki veli, da je odbor SK Ilirija z ozirom na način, kako se je izvedlo zbiranje za lahkotletsko tekmovanje za prvenstvo Slovenije, izjavil predsedniku LLAP g. Rybaru, da Ilirija v prvenstvu ne bo sodelovala, ako se zbiranje ne izvede na novo kot določajo pravila.

To izjavo odbora SK Ilirija smo obsodili, ker stojimo na stališču, da je vsaka abstinenca pri sportnih prireditvah, zlasti od strani naših vodilnih klubov, razvoju našega sporta škodljiva. Ako se dogodi kakemu klubu ali kakemu sportniku krivica od strani nadrejenih sportnih organizacij, ima dovolj legalnih poti, da se popravi ta krivica. Včeraj smo dobili od SK Ilirije izjavo, da njen odbor pred lahkotletskim prvenstvom radi neudeležbe atletov SK Ilirije pri prvenstvenem tekmovanju oficijelno sploh ni razpravljal in torej tudi ni mogel izjaviti, da se bodo Ilirijanski atleti abstinerili tega važnega tekmovanja. «Slovenski Narod» da je baje dobil te informacije od privatne strani, za kar pa odbor ne odgovarja.

Iz te izjave SK Ilirija se vidi, da je bila izjava v «Slov. Narodu» navadna mistifikacija, in da odbora Ilirije ne zadene nobena krivda. To dejstvo pozdravljamo, ker vidimo, da stoji večina odbornikov SK Ilirija na pravem sportnem stališču in da je proti temu, da bi se v našo sportno politiko uvedle metode, ki hočejo z mistifikacijami v listih še bolj zastrupljati naše sportne razmere. Žalobog se je od gotove strani, ki

stoji zelo blizu Iliriji, izrabila tolikokrat uživana gostoljubnost lista, kateremu se je poplačal njegov trud za propagando sporta med našim občinstvom s tem, da so mu dali docela napačne in neresnične informacije samo v to svrhu, da se iz zagazenosti v dosego gotovih ciljev vara javnost. Gotovo je, da take metode pri razsodnem občinstvu ne bodo imele uspeha, kakor so to že dokazali pretendenčni slučajji. Vse prave sportnike, člane teli onega kluba, pa opozarjamo na veliko važnost časopisja za razvoj našega sporta. Naši listi ne smejo biti sredstvo za izrabljanje od strani gotovih za obveščanje javnosti neodgovornih oseb.

Kolesarska dirka za državno prvenstvo 1926/27

V zmislu sklepa glavne skupščine razpisuje kol. savez SHS v Zagrebu kolesarsko dirko za prvenstvo države za leto 1926/27 na progi Zagreb-Ljubljana 138 km, ki se vrši dne 5. septembra 1926. Start je točno ob 6 uri v Rakitju pri km 1. Proga se vozi preko Samobora - Bregane - Grič (pri Brezicah) - Kostanjevica - Novo mesto - Trebnje - Višnja gora - Ljubljana. Cilj je v Ljubljani na Dolenjski cesti pri km 2400 približno ob 10.30.

Dirka se vozi po pravilih in pravilniku kolesarskega Saveza SHS in po predpisih cestno redarskega reda, po katerem morajo biti kolesa opremljena z rabljivo zavoro in zvoncec. Vsak vozač vozi na lastno odgovornost. Pravico sodelovanja na dirki za državno prvenstvo imajo le člani saveznih klubov, ki so po Savezu verificirani.

Pismene prijave s prijavnino po 10 Din v gotovini za vsakega dirkača je poslali najkasneje do 3. IX. do 20. ure na savezne tajnike g. M. Riegerja, Zagreb, Mrazovičeva ulica 13. Vsi vozači se imajo na dan dirke prijaviti najkasneje do 5.30 zjutraj na startu saveznemu vodji g. V. A. Weillerju. Ta dirka, pri kateri se pričakuje številna udeležba najboljših dirkačev cele države, vzbuja vsesplošen interes sportnih krogov, ki bodo gotovo prišli na svoj račun, posebno z ozirom na hud boj za dosego državnega prvenstva.

Kolesarski podsavez Slovenije ima svojo redno sejo č bora danes, 31. t. m. v restavraciji «Uran», zadnja soba, ob 20.30. — Tajnik.

ASK Primorje (Upravni odbor). Danes v torek, 31. avgusta, plenarna seja upravnega odbora. Prisotnost gg. sekcijških načelnikov obvezna. Lokal: Narodna kavarna ob 20 uri. — Predsednik.

Izletniki, prizanašajte planinski flori!

Knjigovoznica K. T. D.

črtnalica in tvornica posilvnih knjig LJUBLJANA, Kopitarjeva ul. 1/II.

prporoča svojo stalno veliko zalogo mnogovrstnih salda-kont, štrac, journalov itd. lastnega izdelka

Vstopnice za razne prireditve, blagajniške bloke itd 44

POZOR! Zopet znižane cene!

Josip Šlibar

Ljubljana, Stari trg 21, — poleg Zalaznika

Kon ena rujava	Din 7—, 10—, 12—	Angleški poplani	Din 36—, 40—, 45—
Kontinua za ruhe	Din 27—, 29—, 34—	za oluz in srajce	Din 36—, 40—, 45—
Angleški sitoni	Din 12—, 15—, 19—	Račično bago	
Ročice, tucat	Din 48—, 70—, 90—	za enske oblike	Din 9—, 16—, 32—

Vsako sredo in soboto prodaja ostankov.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

NAZNANILO PRESELITVE.

LEOPOLD KNEZ, rgovec z mešanim blagom in teženim pridelki v Radovljici, je preselil svojo rgovino iz Oton Homanove hiše šte. 46

v asno hišo šte. 45

po domačem P. možu v Radojici

Cenj odjemalcem se zahvaljujem za dosedanje zaupanje ter se najtopleje priporočam za nadaljno eni naklonjenost.

z odličnim spoštovanjem Leopold Knez.

Zahvala.

Prilikom smrti naše nepozabne matere, sestre, stare matere, bapice, tašče, tete, svakinje, gospe

Marije Kukovič

nam je v tolažbo došlo od vseh strani obilo sožalk. Ker se ne moremo vsakemu posebej zahvaliti, činimo to tem potom.

Hvala vsem darovalcem vencev in cvetja, posebno pa požarni brambi v Slovenski in Zgornji Bistrici, ki se je polnoštevilno z godbo udeležila pogreba.

Slov. Bistrica, dne 27. avgusta 1926.

Zalujoči ostali.

Pozor igralci, na dobre harmonike!

Kdor še nima naših najboljših in prvovrstnih harmonik, naj obišče veliko ljubljansko razstavo, ki boče od 4. do 13. septembra. Razprodajal bodem po zelo znižani cenah harmonike, za katere garantiram 2 leti.

Imam tudi vedno v zalogi harmonike trvdke FRANC LUBAS IN SIN, po ravno istih cenah, kakor če jih naročite v Celovcu in nimate s carino in pošto nič opraviti in kadar vam je treba kakšno popravilo, je za vas veliko bolj ugodno, ako kupite pri meni ker sem v Jugoslaviji.

F. KUCLER

prva jugosl. izdelovalnica harmonik postaja Drenov grič, p. Vrhnika pri Ljubljani SHS.

†

V globoki žalosti na-nanjamo, da je naša iskrenoljubljena hčerka, se srica, gos odčin.

DANICA

nedeljo zvečer 29. avgusta, predvidena s tolažili sv. vere, po dolgi mukepoli bolezni, mirno v Gospod. zaspała.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vril dne 31. avgusta ob pol 5. popoldne iz hiše žalosni, Tržaška c. št. 23, na pokopališče k Sv. Križu.

Glob. ko žalujoča rodbina Skuljeva
Fran, oče; Marija, mati;
Meta, Milica, sestri; Stano, brat

Prešane ocvirke od slanine

po 5 Din kg, in

domačo svinjsko mast

znamke J. P.

v sodih po 50, 100 in 200 kilogramov po najnižjih dnevnih cenah prodaja trvdka

Evald Popovič, Ljubljana.

za nov ilustrovani humoristično satiričen list

Išče se UREDNIK

Cenjene ponudbe z referencami do 12. septembra t. l. na šitro Humorističen list na ogl. odd. „Jutra“.

†

V globoki žalosti javljam tužno vest, da je nad vse ljubijeni soprog

Jurij Levovnik

administrativni pomočnik

nenadoma preminul.

Pogreb nepozabnega se vrši v orek, dne 31. avgusta ob pol 2. pop. z vojne bolnice in se prepelje na pokopališče v Medvode.

Ljubljana, 31. avgusta 1926.

Zalujoča soproga:
Bina Levovnik.

Krasno stanovanje v Mariboru

dobl lahko takoj ali pozneje, kdor ga zamenja z enakim stanovanjem v Ljubljani. Ponudbe pod „3 sobe s pritliklinami“ na oglasni odelek „Jutra“ v Ljubljani.

POZOR! Josip Šlibar POZOR! Zopet znižane cene!

Razpisana je služba okrajnega tajnika in cestnega revizorja

Predpogoj: zmožnost vodstva korespondenčnih poslov, kolesar. praktik za manjše zgradbe, (škarpe, mostovi, premostit. itd.)

Prednost imajo oni, ki so obiskovali srednjo tehn. šolo. Plača in nastop službe po dogovoru. Oziralo se bo le na pismene ponudbe.

Okrajni zastop v Sevnici,

dne 29. avgusta 1926.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze sožalja, ki smo jih prečeli ob smrti naše ljubljene matere, oziroma stare matere, gospe

Klementine Müller

roj. Robas

in za obilno spremstvo na njeni zadnji poti se najiskrenejše zahvaljujemo častitemu duhovništvu, sorodnikom, gospodom uradnikom in učiteljstvu, meščanstvu ter prijateljem in znancem.

Posebno se zahvaljujemo gospodom pevcem za petje žalostink.

Črnomelj, dne 28. avgusta 1926.

ZALUJOČI OSTALI

